Է. ՏԱՐԻ 1947 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 7 ՀԲՈՏԻՑ 4382 — Հ. Տ. 13 ՅՈՒԼԻՍ 1890 — Ն. Տ. 25 ՅՈՒԼԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 9 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1307 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԻՐ ՆԻՒԹԵՐ ԴՐՈՒՄԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՈՒՂՂՎԻ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳԱՆԱՁՆՈՐԴԻ ԳԻՆԸ

Կիսայ հասար տարին	160
» »	80
» »	40
Սահմանաց » տարին	200
» » կիսայ	100
Օտար երկիրներն տարին	56
» » կիսայն	28

Գովազդաց գրասենեաց և գրատան Գրասենեաց վրայ և Կարգադրութեանց գրասենեակ նամակ կամ դրամ ուղարկելու համար

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 13 ՅՈՒԼԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆԱՒԻՏ ԱՇԽԱՐՀ

Ինչպէս մերթ ընդ մերթ կը նշանակենք մեր Արտաքին Լրոց բաժնին մէջ, ի Թուրքիա անգլիացի և ֆրանսացի հիւպատոսք, իրենց տեղեկագրերով, ուշադրութիւն կը հրաւիրեն Թուրքիոյ գինեշատ բնական հարստութեան վրայ, որ արտաքին վաճառականութեան և օտար արհեստագործութեան քաջայաջող նիւթ մը կ'ընծայէ։ Թուրքիոյ գինիներուն վրայ Եւրոպացիք ուշադրութիւն կը դարձնեն մանաւանդ յորմէ հետէ որթատունկը ծանրապէս վնասեց Ֆրանսայի այգիներուն։ Բայց օտարազգեաց ծանօթութիւնը մեր բարերը և գինեբերը երկրին վրայ տակաւին Դարդանէլէ և Մարմարայէ անդին չանցնիր։ Այս կողմանց գինիներն են, արդարեւ, որք մեծաքանակ կը գնուին և Ֆրանսա կը ղրկուին, ուր աւելի կամ նուազ արուեստով կամ արուեստականութեամբ կը վերածին «մեծ» կոչուած սուղ գիներու։ Բայց իրօք Թուրքիա գինեւէտ աշխարհ մ'է, գտնուելով այն 34-46 աստիճաններուն մէջտեղ որք գինւոյ գօտի կը նկատուին, և այս աստիճանաց մէջ ալ զուգաջերական (isothermal) լաւագոյն պայմանաց համապատասխանելով։ Ցուրտ լեռնադաշտեր չեն պակսիր Փոքր Ասիոյ մէջ, որք խաղողի մշակութեան յարմարագոյն վայրեր չեն, բայց այս լեռնադաշտերէ հապա մի քանի ժամ անդին մեր հարուստ հող ընտիր ընտիր խաղող կուտայ։ Օրինակի համար, եթէ Սեբաստիոյ ցուրտ լեռնադաշտին վրայ խաղող չկայ, երբեք ժամ անդին արդէն կը սկսին այգիներն, և Եւդոկիոյ այգիները գինարբու գինէկէզ ժողովրդեան մը նախասիրական երգերուն մէջ գովաբանեալ են։ Եթէ Կարնոյ լեռնադաշտը նպաստաւոր չէ խաղողի մշակութեան, բայց քիչ մը անդին Թորթում, Երզնկա և Մուշ գինեալից գաւառներ են։ Վանայ գաւառէն եւ Բաղէշէն, մանաւանդ Խուլթիկի գաւառակէն ընտիր խաղող կ'արտադրի, և Բարբերդ ո՛չ միայն գինի ունի լիառատ, այլ և հայաբնակ գաւառաց մէջ միակն է որ գինեշինութեան արհեստ ալ ունի կ'ըսուի, որով իւր գիներ մինչեւ Առանա կը ղրկէ, թէեւ Քարբերդցւոց գինեշինութիւնն ալ տեսակին մէջ շատ նախնական է, և գիներն տարիներով պահելու գաղտնիքը չգիտեն։ Հապա ո՞վ կ'ուրանայ Ամասիոյ և Մարսուանի հարստութիւնը գինւոյ կողմէ։ Կիլիկիոյ մէջ ալ թէեւ Սիս շատ ցուրտ է, բայց Այնթապի գիներուն այգիները մշտական բողոքարկուներն անոնց դէմ որք անտարբեր կը դիտեն երկրին այս բնական հարստութիւն եւ անտի օգտուիլ չեն յօժարիր չեն փութար։ Հապա Առանա՞, ուր ամեն տեսակ բոյս արդէն հրաշալի կենդանութիւն, գոյն և առատութիւն ունի, ուր կը բաւէ հողը քիչ մը քերել՝ բազմապատիկ հունձք քաղելու համար։ Ամենամալ, գինեսէր թէ գինատեաց, գինեհատ թէ գինեհար, միահամուռ պարտինք խոստովանիլ թէ Նոյ նահապետն օրէն ի վեր մեծամտաբար հանդիսացած այս հեզուկ պատուական՝ երեսի վրայ թողուած լքուած կը գտնուի մեր երկրին մէջ, մինչ Ֆրանսացւոց նման հարուստ և ճարտարարուեստ ազգի մը բարեկեցութեան գըլխաւոր միջոցներէն մին եղած է ի վաղուց անտի։ Գինեշինութիւն և գինեվաճառիկ տուրեւառ մեր երկրին մէջ բիւրաւոր մարդիկ կենային ապրեցնել, եթէ ժամանակին մտադրութեան առարկայ եղած լինէին թէ մեր նախնիք գինին շատ կը սիրէին Դողթան երդիչներու օրէն ի վեր, բազմաթիւ ապացոյցներ ունինք թէ՝ պատմութեան և թէ նոյն իսկ հայ լեզուին մէջ, ուր գինւոյ վերաբերեալ բառեր և բարդութիւններ հազուադէպ ճոխութեամբ մը կը ներկայանան բանասէր մտաց։ Բայց այս գինեպաշտ նախնիք գինեշինութեան արհեստին վրայ հիմնաւոր աւանդութիւն մը չեն թողած իրենց սերնդոց, որք թէպէտ իրենց հարց չափ կը սիրեն գինին, բայց հինցնել չեն գիտեր, այսինքն գինւոյ լաւագոյն և համեղագոյն ձեւերը ձեռք բերելու ակարագոյն են, և մանաւանդ բնաւ չեն գիտեր գինին փոխանակել աշխարհային ուրիշ բարեաց հետ։

Մայրաքաղաքիս շրջակայքն և Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ եւս գինիները կեղծրնկը չեն պակսիր, ինչպէս Պրուսա, Դարդանէլ, Սելանիկ և Իզմիրի գաւառն, որոյ չամիչներուն չափ գինին եւս համաւաւոր կը լիներ եթէ գինեշինութեան նոյնքան հոգ տարուէր այն կողմեր որչափ կը տարուի յունարնակ կղզեաց մէջ։ Օմ. Արշիպեղագոսին և Յոնիական կղզեաց խաղողներն աւելի հիւթալից և աւելի համեղ չեն քան Փոքր Ասիոյ ներքին գաւառաց խաղողները։ բայց կղզեցի Յոյնք մեր գաւառացիներէն այլապէս գործունեայ, այլապէս ճարտարագործ ժողովուրդ մ'են, և իրենց ձիթապտղոյն, ձէթին, աճառին հետ նաեւ գինւոյ արտադրութեամբ բարեկեցիկ կ'ապրին, և հարուստք անհամեմատ շատ են իրենց մէջ։ Եւ այս իրողութիւն իրաւունք կուտայ մեզ անգամ մ'եւս ցաւ ի սիրտ հաստատելու թէ մեր գաւառացիք երկրագործութեան, գիւղատնտեսութեան և ուրիշ մի քանի շահաւոր արհեստներու մէջ զգալապէս ետ մնացած են հայրենակից քանի մը ժողովուրդներէ, մանաւանդ Անատոլուցի, կղզեցի կամ ռումելիցի Յոյներէն, Պուլկարներէ և քրիստոնեայ Ալպանիացիներէ։ Պանդխտութեան չարիք մեծապէս պիտի դարմանուին այն օրն ուր այս և ուրիշ արհեստներով իրենց ապրուստն հանելու աւելի վարժուին մեր գաւառացի եղբարք։ Բայց այս նիւթիս վրայ՝ ուրիշ անգամ։

Մի քանի կեդրոններէ, ինչպէս Այնթապ, Առանա և Մուշ, մեր ստացած թղթակցութիւնք, անդլիացի և ֆրանսացի հիւպատոսաց փառաւոր վկայութիւնք Թուրքիոյ գինաւէտ հարստութեան վրայ, և Մայրաքաղաքիս մէջ իսկ օտարազգեաց ոմանց, շահաւէտ գործունէութիւնք պարտ կը դնեն մեր վրայ անգամ մ'եւս մերդնէից խորին նկատողութեան յանձնարարել գինեշինութեան ճարտարութիւնն ու վաճառականութիւնն, իբրեւ շահու ապահով աղբիւրներէ մին որք թաքուցեալ կան Թուրքիոյ ծոցին մէջ։

Դաւը գիւղն դէպ ի Նիկոմիդիա տարածուող ծովեզրը բնական մեծ յարմարութիւններուն խաղողի արտադրութեան։ Հողին տեսակն և կլիմայն գիտական բացատրութեամբ մանրամասնելու պէտք չկայ։ Ամեն Պոլսեցի քաջ գիտէ զայնս։ Հոն կը բուսնին, ի մէջ այլոց, այն համբաւաւոր Միսքէթ Զավուշին և Նուրնիկեարն որք Արարչագործութեան հրաշալեաց կարգին մէջ դասելի են, գէթ ըստ Եւրոպացւոց որք սքանչանօք կը վայելեն այս խաղողներ և անոնց գինին։ Այս Եւրոպացիք սքանչանալով չեն մնար։ Գործնական մարդիկ, գրամական շահ եւս կը քաղեն իրենց սքանչացումէն։ Անդլիացիներ ինչպէս Թոմսըն, Էքէրլէ, Պէյքր, Սիլի շահագործած են և կը շահագործեն Էրէնքէօյի և Գարթալի այս գիներուն այգիներ, և վերջին ժամանակներս Եւրոպան մեծամեծներով ու մեքենաներով աւելի կանոնաւորեցին և ընդարձակեցին իրենց շահագործում, մթերանոցներ հաստատելով ի Ղալաթիա։ Մայրաքաղաքիս մէջ և մեծերն Հայք բոլորովին անման չեն այս շահէն, բայց խիստ տկար ոյժերով կը մասնակցին։ Դարդանէլի և Ադրիանուպոլսոյ մէջ կան Հայեր որք յաջողապէս գինի կ'արտադրեն, բաւական ալ սուղ կը ծախեն թէ՝ բնիկ և թէ օտարազգի ճաշակի տէր գնորդներու, և Գարթալի մէջ իսկ Հայ մը, ոլոյ անունը մի քանի անգամներ յիշուեցաւ Աբէ-Եէի սիւնակաց մէջ, ցակոբ էֆէնտի Սուքիասեան, սոսկ իւր ոյժերով, բայց գնահատելի արուեստիւ և ճարտարութեամբ, կը պատրաստէ սեւ գիներ Բէյլի Մէմէսի, Դարա Զավուշ, Հաճի Օղլու և Հօրա կոչուած սև խաղողներէն, սպիտակ գիներ Միսքէթ Զավուշէն և Նուրնիկեարէն, և իւր այգիներուն մէջ տնկած և մշակած եւրոպական օրթիերէն՝ ֆրանսական Մէտոք և մաճառական Թոքայ գիներն, որոցմէ շատը մինչեւ 8—10 տարի հինցուցած։ Զենք զարմանար խելով թէ այս ճարտարագործ Հայազգին, յաջողած է իւր արտադրութիւններն հաւանեցնել ո՛չ միայն Մայրաքաղաքիս փափկաճաշակ հայ աւագանւոյն, այլ և անգլիացի, ֆրանսացի և ռուս անուանի դիւանագէտներու։ Միշտ ուրախալի է Հայու մը յաջողութիւնն հաստատել և հռչակել արուեստի մը, ճարտարութեան մը մէջ, և այս մասնաւոր պարագային մէջ ա՛նքան աւելի է մեր գոհունակութիւն որքան նոյն ճարտարութիւնն իսկ խիստ քիչ մշակուած կը գտնուի մեր մէջ, թէեւ շահու մեծ աղբիւր մը լինելու սահմանուած։

Բայց այս շահ բոլորովին օտարազգեաց ձեռքը պիտի անցնի եթէ հայ գրամատերք չյօժարին ընկերութիւն մը կազմելու, այդի գնելու, կամ գէթ վարձելու, քիչ չատ ընդարձակ հիման մը վրայ գինի շինելու և վաճառելու։ Մեծ դրամագլուխ պէտք չէ տարին գէթ մէկ քանի հարիւր հազար քաշ գինի արտադրելու համար։ Սուքիասեան ձեռնարկութիւնն որ արդէն բաւական տարիներու փորձառութիւնն ու համբաւը կը վայելէ, բաւաւոր և ապահով հիմ մը կրնայ լինել այնպիսի ընկերական գործունէութեան մը, որ իւր կարգին բոլոր Թուրքիոյ մէջ գինեշինութեան հայ ընկերութեանց կազմութեան համար բանաւոր և ապահով հիմ և օրինակ կարող է ընծայել։ Մեր պատուանկցին Լ. Հէրեւդի հետ, որ ժամանակէ մ'ի վեր գովելի հաստատամտութեամբ ուշադրութիւն կը դարձնէ այս կարգի ձեռնարկութեանց վրայ, փափաքելի կը համարինք որ հայ գրամատերք հեռատես մտքով մը ի նկատ առնուն այս գաղափար, եւ ապահով ենք որ երբ անգամ մը քննեն, իրենց մէջէն ամենէն պահպանողականներն անգամ չպիտի վարանին այս ուղղութեամբ գէթ փորձ մ'ընելու, երբ շատ ուշ չէ, երբ՝ շահու ուրիշ բնիկ աղբիւրներու նման՝ գինեշինութեան շահերն եւս բոլորովին օտարաց ձեռքը չեն անցած։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Անգլիական Խորհրդարանն իւր նիստերը պիտի դարձնէ օգոստ. 12ին, այսինքն 18 օրէն։ Մինչեւ այն ժամանակ ամեն հարցապնդմունք պէտք է ներկայացուին և վիճաբանուին Եւմանացոյցի առթիւ, որոյ վիճաբանութիւնը փութով յառաջ կը տարուի։ Կառավարութիւնն Օրակարգը թերթեւցուց, առաւելագոյն վիճաբանութիւն պատճառող մեծագոյն օրինագծերը մի կողմ թողով։ Եւմանացոյցէն զատ քուէարկելի ծրագրերն են գործաւոր դասուց համար ածան և ողպահիկ բնակարան հայթայթել տրամադրող օրինագիծն և Հէլլիկոյանի Գերմանիոյ թողման վերաբերեալ օրինագիծը։ Բայց երեսփոխանք ազատ են ներքին և արտաքին քաղաքականութեան վերաբերող խնդիրներու վերայ հարցումներ ընելու և մինչեւ իսկ առաջարկներ ներկայելով վիճաբանութիւն բանալու, որոյ սովորական միջոցն է արտաքին գործոց նախարարութեան եւմանացոյցէն դումարի մը ղեղչումը պահանջել։

Պահպանողական նախարարութիւնը պաշտօնապէս ծանոյց թէ խորհրդարանը նոյմ·ին վերատին ի նիստ պիտի գումարէ, առկախ թողեալ ծրագրաց վիճաբանութիւնն յառաջ տանելու համար։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Կ'երեւի թէ Պ. Սթէնլիի վրայ իտալացի երկրախոյզ հարեւրապետ Պ. Բազաթիի կարծիքը խեղաթիւրմամբ հաղորդած են Ֆրանսայի լրագիրք։ Ֆրանսական լրագրաց մէջ, ինչպէս յայտնի է, խուլ հակառակութիւն մը կայ Պ. Սթէնլիի դէմ, թէպէտ Էմին փաշան ալ Գերման լինելուն համար չարժանանար ֆրանսական մամլոյն շնորհաց։ Տեսնելի նէ՝ Նաֆրլի թղթակիցն երկար խօսակցութիւն մ'ունեցաւ Պ. Բազաթիի հետ, զոր երկարագոյն թղթակցութեամբ մը կը պատմէ։ Պ. Բազաթի սքանչանօք կը խօսի Պ. Սթէնլիի վրայ, և իբրեւ այս գործունեայ և վառվռուն մարդուն հակապատկեր կը ներկայացնէ Էմին փաշան, ծանրաբարոյ և ուսումնասէր մարդ, որ ամեն բան գիտութեան սիրոյն համար կ'ընէ։ Պ. Բազաթի կը վկայէ թէ «Պ. Սթէնլի իրաւամբ արժանի է Էմին փաշան և դիս ազատած լինելու համբաւոյն, և մեք չատ հրաճուեցանք ազատուելով այն կացութենէն յորում կը գտնուէինք։»

Անգլիացերմանական գաղնագրին վրայ Պ. Բազաթի ըսաւ թէ իւր կարծեօք Անգլիա, իւր գաղնագրին երկար ժամանակեայ փորձառութեամբ, իրեն համար շահաւոր սակարկութիւն մ'ըրած է Գերմանիոյ հետ։ Բաւ նաև թէ Անգլիացւոց պաղարիւնութիւնն և խոհեմացւոց բարեհամբոյր տրամադրութիւնն աւելի նպաստամատոյց են Ափրիկէի ընիկներուն հետ արդիւնաւոր կերպիւ գործելու քան Գերմանաց խրոխտ ընթացքն, ըստ որում բնիկները գիւրազրգիռ ցեղ մ'են, զոր վշտացնելէն պէտք է զգուշանալ մեծապէս։

ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻ

Ֆրետերիկ Կայսրուհին իւր ուղեւորութեանց և աւելի կամ նուազ քաղաքական այցելութեանց մէջ ամենայն հաստատամտութեամբ յառաջ կը տանի իւր հանդուցեալ ամուսնոյն ի պատիւ դրական յիշակերտ մը կառուցանելու ձեռնարկը։ Կը դրէ Ֆրետերիկ Կայսեր մէկ ընդարձակ կենսագրութիւնը։ Մեծաքանակ նիւթ հաւաքած է, որ նշանաւոր լոյս մը պիտի տայ վաղամեռիկ Կայսեր՝ իբրեւ դահաժառանգ՝ զինուորական արժանեաց վրայ, գիտութեան և դեղարուեստից յառաջացման նպատակաբրած ձեռնարկներուն վրայ, և ամեն մարդասիրական և բարեգործական հաստատութեանց նպաստամատոյց ջանքերուն վրայ։ Ֆրետերիկ դահաժառանգին ստուար թղթակցութիւնը պիտի օգնէ այս դրական աշխատութեան, և իւր համբաւաւոր Օրագիրը, յորմէ երբեմն ընդարձակ քաղուածներ տուինք Աբէ-Եէի մէջ, և որ ա՛նքան աղմուկ հանեց, այժմ լիովին ամբողջանալու համար։

Ֆրետերիկ Կայսրուհուն տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի ուզած կտորները քաղելու և հրատարակելու համար։ Ո՛չ եւս է խրոխտ Վարչապետն որ ամեն բանի մէջ կը մտնէր, նոյն իսկ հանդուցեալ Կայսեր մը և իւր արբոյն միջեւ։ Ֆրետերիկ Կայսրուհուն կ'աջակցին իւր որդին Վիլհելմ Կայսր և մի քանի գիտնական մարդիկ, ինչպէս Համբուրգի դատախօսք Էրնէսթ Բուլցիաս և Շայլպան, Ֆրետերիկ գահաժառանգին դաստիարակներն, որք իւր բովանդակ կենաց մէջ մտերմագոյն յարաբերութիւններ կը տածէին իրեն հետ։ Աւելորդ հանդուցեալ Կայսրուհուն Օրագրութենէն և բազմաթիւ նամակներէն ալ շատ ծանօթութիւնք պիտի քաղուին, և Ֆրետերիկ Կայսեր քորը՝ Պատէնի մեծ-դքսուհին՝ չահեկան յիշատակներ պիտի հաղորդէ։ Աւելի դժուար և փափուկ գործ մը պիտի լինի գրել ողբացեալ Վեհապետին 99 աւուր կայսերական սրտաշարժ իշխանութիւնը։ Վերջապէս, կոմս Մոլթքէ և կոմս Պիսմարկեանթալ զօրավար Ֆրետերիկ գահաժառանգին զինուորական ձիրքերն ի վեր հանող իրողութիւններ և յիշատակներ ի գիր պիտի առնուն։

ՊՈՍՆԱ-ՀԷՐՍԷՔ

Օգոստոսի առաջին շաբթուն ի Վիեննա տեղի ունենալիք մեծ զօրահանդիսին առթիւ, Պոսնիոյ և Հերսէքի զօրքերն առաջին անգամ լինելով պիտի անցնին Ֆրանչ Եոսէֆ Կայսեր առջեւէն։ Ի Սերայէվօ (Պոսնա-Սերայ) պահապանութիւն ընող վաշտ մը եւ ուրիշ վաշտ մը Մոսթարէ պիտի գան Վիեննա և զօրահանդիսին մասնակցին։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Այս օրերս բովանդակ Իտալիոյ մէջ կը խօսուի Իտալիոյ պատերազմական նախարարութեան պատկանող պաշտօնական մը հրատարակած մէկ տետրակին վրայ, որով ցոյց կուտայ թէ Իտալիոյ պատերազմական ծախքերն իրական պատերազմէ մը աւելի կը յոգնեցնեն և ի կորուստ կ'առաջնորդեն զինք։ «Լաւագոյն եւս է, կ'ըսէ, միանգամ ընդ միշտ եւ անմիջապէս յարձակիլ Ֆրանսայի վրայ և Երզնակ Նիզակակցութեան կէտ նպատակին ապահովել երկար ժամանակի մը համար։ Այժմեան խաղաղութիւնն օգտակար է Ֆրանսայի միայն, որ կրնայ սպասել հանդարտ սրտիւ և թողուլ որ իւր հակառակորդք իրենց սպառազինութեանց անտանելի բեռին ներքեւ քիչ քիչ բայց բացարձակապէս ընկճուին և սպառին։»

ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ «ՄՈԼԹՔԷ»

Վիլհէլմ Բ. չատ աւելի կը յարգէ գկոմս Մոլթքէ քան զՊիսմարք իշխան, զի այս վերջինս արձակեց և երեսէ ձրգեց, մինչ առաջինը կը պատուէ կը մեծարէ ամեն առթիւ։ Ն. Վեհափառութիւն փափաք յայտնեց որ Մոլթքէի անուամբ հաստատութիւն մը հիմ-

---

— 7 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱԲԵԻԵԼՔԻ

ՍԳԱՆԼԻԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ի ԽԱՒԱՐԱԿՈՒՌՆ ԱՓՐԻԿԷ

«Շահամոլութենէ դրդեալ, իր տեղեկալները վայրագ կ'ըլլան և իրենց աւազակները կը գրգռեն գիւղերուն վրայ յարձակելու, կողոպտելու համար մանուկներն, արջառներն, ուտեստներն, հաւերն և փղոսկրը։

«Այս բաներուն ոչ մէկը կարելի պիտի ըլլար եթէ վառօդ չհայթայթուէր իրենց։ Զպիտի համարձակէին իրենց կայարաններէն մէկ քիլոմեթր անդին երթալ։ Եթէ կարելի ըլլար վառօդին յԱփրիկէ մուտքն արգիլել, Արաբներն անմիջապէս և ամբողջովին դէպի ծովեզերք պիտի քաշուէին։ Բնիկ պետերը շատ չուտ պիտի կընային յետս մղել զանոնք մինչեւ ծովեզերք, եթէ գերեվաճառներն ալ իրենց պէս նիզակ և նետ միայն ունենային։»

Կարաւանը, այսպէս ըսելու համար, թող կուտայ որ Բիլոնկա Լոնկայի մարդիկը թալէն զինքը։ Սգանլիի մարդիկն ա՛նչափ տկար, ա՛նչափ թշուառ են, իրենց հիւրընկալներն ա՛նչափ կծծութեամբ ուտեստ կուտան իրենց, որ Զանզիպարցիներն, ուտեստ ճարելու համար, կը վաճառեն իրենց զէնքերը, փամփուշտներն և մինչեւ իսկ հագուստները։

Սգանլի ամեն բանի կը հանդուրժէ։ Պէտք ունի Բիլոնկա Լոնկայի, իւր ետեւ թողած է իր խմբին մէկ մասն։ Իր վերջապահ գունդը հեռու է, շատ հեռու, հիւանդներ ունի։ Արաբներու պիտի յանձնէ զայնս, դէպի արեւելք ուղեւորութիւնը վերսկսելէ առաջ։ Մեկնման առջի իրիկունը, իրենց պետն, Իսմայիլ, գերի մը, կը խնդրէ Սգանլիէն արեւ փոխանակութիւն ընել և հակառակ իր նողկանքին՝ երկրախոյզը կը հաւանի ի հարկէ։

«Անտառին մթութիւնը թողով, ուղեւորը կ'անցնի, օրինակի համար, գետինը փռուած բունի մը երկայնքէն որ երեսուն մեդր երկայնութիւն ունի, յետոյ ճիւղ մը զինքը կը հարկադրէ ուղղանկիւն դառնալ։ անկից, արձակ հողին վրայ քանի մը քայլ առնելով, կը գտնուի ուսի բարձրութեամբ ահագին կոճղի մը առջեւ, որուն վրայ մագլցելու հարկադրուած է։ Քիչ ետքը, անտառին մէկ ուրիշ հսկան իր անցքը կը խափանէ, իր հզօր ճիւղերը տարածելով չորս կողմ, վերը, վարը, խեղճ հետիոտնին չորս բոլորքը։ պէտք է որ սողսկի, կառչի, սողայ, կախուի կամ քաշուի գլխաւոր ճիւղն եւ անկից նորէն իջնէ գլխաւոր կոճղին վրայ։ աջ կողմը դառնալով կիսովին, երկրորդ կոճղի մը վրայ նետուելէն։ ձախ կողմ դառնալով կիսովին, մագլցեցէք երրորդ կոճղի մը վրայ որ չեզոքի ինկած է ընկերոջը վրայ եւ որուն գլուխը բռնուած է հողէն 6 մեդր բարձր չորրորդ կոճղի մը ոստերուն մէջ։ Երբ այդ բարձրութեան հասնի, ուղեւորը պէտք ունի իր բոլոր պաղարիւնութեան, մտքին բոլոր արթնութեան։ կանգ կ'առնու, կը հաշուէ, վերջապէս ոտքը կը դնէ երկար ճիւղի մը վրայ և անկից վար կ'իջնէ անհուն զգուշութիւններով մինչեւ այն կէտն որ կուգայ խաչաձեւ կ'ելնայ ուրիշ ճիւղի մը բարակ ծայրին վրայ։ հոն կ'անցնի, նորէն 6 մեդր կը բարձրանայ, և այսպէս շարունակաբար ժամերով։ քրտինքը վտակի պէս կը հոսի հրատապ արեւուն տակ և խոնաւութեամբ յագեցեալ մթնոլորտին մէջ։

«Անտառին մթութիւնը թողով, ուղեւորը կ'անցնի, օրինակի համար, գետինը փռուած բունի մը երկայնքէն որ երեսուն մեդր երկայնութիւն ունի, յետոյ ճիւղ մը զինքը կը հարկադրէ ուղղանկիւն դառնալ։ անկից, արձակ հողին վրայ քանի մը քայլ առնելով, կը գտնուի ուսի բարձրութեամբ ահագին կոճղի մը առջեւ, որուն վրայ մագլցելու հարկադրուած է։ Քիչ ետքը, անտառին մէկ ուրիշ հսկան իր անցքը կը խափանէ, իր հզօր ճիւղերը տարածելով չորս կողմ, վերը, վարը, խեղճ հետիոտնին չորս բոլորքը։ պէտք է որ սողսկի, կառչի, սողայ, կախուի կամ քաշուի գլխաւոր ճիւղն եւ անկից նորէն իջնէ գլխաւոր կոճղին վրայ։ աջ կողմը դառնալով կիսովին, երկրորդ կոճղի մը վրայ նետուելէն։ ձախ կողմ դառնալով կիսովին, մագլցեցէք երրորդ կոճղի մը վրայ որ չեզոքի ինկած է ընկերոջը վրայ եւ որուն գլուխը բռնուած է հողէն 6 մեդր բարձր չորրորդ կոճղի մը ոստերուն մէջ։ Երբ այդ բարձրութեան հասնի, ուղեւորը պէտք ունի իր բոլոր պաղարիւնութեան, մտքին բոլոր արթնութեան։ կանգ կ'առնու, կը հաշուէ, վերջապէս ոտքը կը դնէ երկար ճիւղի մը վրայ և անկից վար կ'իջնէ անհուն զգուշութիւններով մինչեւ այն կէտն որ կուգայ խաչաձեւ կ'ելնայ ուրիշ ճիւղի մը բարակ ծայրին վրայ։ հոն կ'անցնի, նորէն 6 մեդր կը բարձրանայ, և այսպէս շարունակաբար ժամերով։ քրտինքը վտակի պէս կը հոսի հրատապ արեւուն տակ և խոնաւութեամբ յագեցեալ մթնոլորտին մէջ։

«Հետեւեալ կերպով ստացայ իրենց թշնամութեան առաջին զգեցուցումը։ Մերիններէն մին, Սիմպա, որ բանակեցողին մօտ ջուր կը քաշէր, որովայնին մէջ նետ մը ստացաւ։ Վազող եկողներուն դէմքին վրայ կարդալով թէ իր վիճակն յուսահատական էր, պռաց անոնց։ «Եղբարք, գերեզմանի մէջ թաղեցէք զիս», և քանի մը վայրկեան յետոյ, երբ իր հիւղակը տարին զինքը, ցեցուց իր Ըմվինկդոնն որ փըսթաթն մտ գրուած էր և իր զուարթ և բաւական ակնհաճոյ դէմքն արիւնուռչտ ակռելի մակոյտ մը դարձուց։

«Սէլի, իմ վրանի սպասաւորս, չէր կրնար զարմանքը զսպել ի տես այս անձնասպանութեան։

—Խորհեցէ՞ք անգամ մը, Սիմպա՛, խեղճ ու կրակ մարդ մը որ բան մը չուներ որուն կապուած ըլլայ, ո՛չ անուն, ո՛չ տեղ, ո՛չ ինչք, ո՛չ աստիճան... այսպէս ինքզինքն սպանե՞։ Եթէ հարուստ Արաբ մը ըլլար, կը հասկնայի՛... եթէ ամուսնացած Հնդիկ մը ըլլար, զօրաց հարիւրապե՞տ մը, Եւրոպացի՞ մը որ դժբաղդութիւններ ունեցած ըլլար, սպիտակամի՞րթ մը որ անպատուութեան եւ ամօթոյ զոհ գացած ըլլար... բայց այս Սիմպան, ըսորուկ մը, Ունեանսեմամէներուն մարը, երկինքց ներքեւ բարեկամ՛ մը ունի, ի բաց առեալ իրեն պէս մէկ քանի քոստոներ բանակեցողին մէջ, ինքզինքն սպանելո՞ւ ելլել խոչոր մէկու մը պէս։ Ինք ուրիշ բանի չի գար բայց եթէ անապատին մէջ փտելու։ Ի՞նչ իրաւունք ունի պատանքի մը և պատուաւոր թաղման մը։» Եւ եթէ ամենքն ալ Սէլի պէս վայելուչ կերպով չէին կրնար բացատրել իրենց միաքը, այդ տարաբաղդն նախկին ընկերները չէին կրնար ներել իրեն իր յանձնապատանութիւնը։

«Հետեւեալ կերպով ստացայ իրենց թշնամութեան առաջին զգեցուցումը։ Մերիններէն մին, Սիմպա, որ բանակեցողին մօտ ջուր կը քաշէր, որովայնին մէջ նետ մը ստացաւ։ Վազող եկողներուն դէմքին վրայ կարդալով թէ իր վիճակն յուսահատական էր, պռաց անոնց։ «Եղբարք, գերեզմանի մէջ թաղեցէք զիս», և քանի մը վայրկեան յետոյ, երբ իր հիւղակը տարին զինքը, ցեցուց իր Ըմվինկդոնն որ փըսթաթն մտ գրուած էր և իր զուարթ և բաւական ակնհաճոյ դէմքն արիւնուռչտ ակռելի մակոյտ մը դարձուց։

«Սէլի, իմ վրանի սպասաւորս, չէր կրնար զարմանքը զսպել ի տես այս անձնասպանութեան։

—Խորհեցէ՞ք անգամ մը, Սիմպա՛, խեղճ ու կրակ մարդ մը որ բան մը չուներ որուն կապուած ըլլայ, ո՛չ անուն, ո՛չ տեղ, ո՛չ ինչք, ո՛չ աստիճան... այսպէս ինքզինքն սպանե՞։ Եթէ հարուստ Արաբ մը ըլլար, կը հասկնայի՛... եթէ ամուսնացած Հնդիկ մը ըլլար, զօրաց հարիւրապե՞տ մը, Եւրոպացի՞ մը որ դժբաղդութիւններ ունեցած ըլլար, սպիտակամի՞րթ մը որ անպատուութեան եւ ամօթոյ զոհ գացած ըլլար... բայց այս Սիմպան, ըսորուկ մը, Ունեանսեմամէներուն մարը, երկինքց ներքեւ բարեկամ՛ մը ունի, ի բաց առեալ իրեն պէս մէկ քանի քոստոներ բանակեցողին մէջ, ինքզինքն սպանելո՞ւ ելլել խոչոր մէկու մը պէս։ Ինք ուրիշ բանի չի գար բայց եթէ անապատին մէջ փտելու։ Ի՞նչ իրաւունք ունի պատանքի մը և պատուաւոր թաղման մը։» Եւ եթէ ամենքն ալ Սէլի պէս վայելուչ կերպով չէին կրնար բացատրել իրենց միաքը, այդ տարաբաղդն նախկին ընկերները չէին կրնար ներել իրեն իր յանձնապատանութիւնը։

(Շարունակելի)

նուի, ի յիշատակ իւր անդին ծառայութեանց առ Հայրենիս։ Հանդանակութիւնք ի մօտոյ պիտի սկսին, և արդիւնքը Մոլթքէ կոմսին պիտի յանձնուի իւր ծննդեան 90րդ տարեդարձին առթիւ, որպէս զի իւր յորմաբաղոյն դատած մէկն դատակին յանկացնէ իբրև ուրոյն հիմնարկութիւն մը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՀՈՒՐՔ

Պարտաւորիչ պատուաստի կուսակիցք բաւական ծանր անյաջողութիւն մը կրեցին Գերմանիոյ մէջ։ ՑիանքՓորթի դատարանին մէկ վճիռը, վաւերացեալ գերագոյն ատենին վճռով, կը յայտարարէ թէ հայր մը իւր տղայքը չպատուաստելուն համար դատապարտութիւն մը կրելոնայ կրել, բայց անգամ մը այս դատապարտութիւնը կրել տալէն ետքը կառավարութեան իշխանութիւնը կը սպառի, և այլ եւս չի կրնար ձեռնամ ի գործ դնել այն ծնողաց վրայ որք չեն ուզեր պատուաստել իրենց տղայքն։ Եւ ինչպէս Անգլիոյ, Գերմանիոյ մէջ եւս կան ծնողք որք պատուաստի ապահովութեան և օգտակարութեան վրայ բացարձակ հաւատք չունենալով, փոքրիկ տուգանք մը նախամեծար կը դատեն քան պատուաստել իրենց տղայքն։

—Օրինակ առնելով փափկակեր Փարիզցիներէն, Գերմանք ժամանակէ մ'ի վեր մեծաքանակ ձիու միս կը սպառեն, այնպէս որ ձիու գինը վրայ դրաւ ի Տրէզդէն 25 առ 100 և ի Հանովէր 90 առ 100 համեմատութեամբ։ Եւ որ աւելին է, Գերմանիոյ իմացական զարգացման այն մեծանուն կեդրոնին մէջ, ի Լայպցիկ, ուր հաւանօրէն բոլոր մսագործք համայնարանականներ են, այս օրերս շան մսի վաճառանոց մը բացուեցաւ, որ շատ բանուկ է կ'ըսուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը ի պատասխանի իւր շնորհաւորական հեռագրին Կովկասու նորոգ կարգեալ գլխաւոր կառավարիչ գեներալ ադիւտանտ Շերեմետեւից ստացել է հետեւեալ հեռագիրը։ «Ի խոր սրտէ երախտապարտ եղայ Ձերդ Սրբութեան սիրալիր շնորհաւորութեանց և ջերմեռանդն աղօթից համար։ Թոյլ եմ տալիս ինձ անուրկբայ հաւատացած լինել, որ Ձեր Սրբութիւնը ցոյց կը տայ ինձ լիազոր ազգակցութիւն թեթեւացնելու իմ աշխատութիւնը, կովկասը կառավարելու և իրագործելու մեր Ամենողորմած Թագաւոր Կայսեր հրահանգները, որոնք վերաբերում են Ձեր Սրբութեանը յանձնուած հօտին բարօրութեանը»։ (Արշալոյս)

Մանիսայի մէջ թաղական խորհրդոյ մը ընտրութեան առթիւ խնդիր ծագած է ժողովրդեան մէջ, որք հանրագիր մը ուղղելով ի Պարիզաքարան ծանուցած են թէ թաղական խորհրդոյ ընտրութիւնն ապօրինաւոր կերպիւ կատարուած է և թէ Զմիւռնիոյ գաւառական վարչութիւնը կ'ուզէ վաւերացնել զայն։ Մանիսացիք խնդրած են որ այդ ընտրութիւն չեղեալ նկատուի։

Ազգ. Պարիզաքարանի կողմէ այդ հանրագիրը ղրկուած է Զմիւռնիոյ գաւառական վարչութեան ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութեան։

Ըստ հրամանի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ Գեր. Գարեգին Եպիսկ. Սրուանձտեանց վաղը՝ շաբաթ առաւօտ՝ Բանկալթի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ Շուշիոյ Ս. եկեղեցւոյն համար զՏիրացու Յակոբ Մանդակունին Սարկաւագ պիտի ձեռնադրէ, երեկոյին քահանայական կոչումն՝ և կիրակի առաւօտ Ս. Պատարագ մատուցանելով ձեռնադրութիւն պիտի կատարէ։

Յառաջիկայ կիւրակէ, որ է 15 յուլիս, Բ. Հիսարի Ս. եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ, Գեր. Մատթէոս Սրբազան Իզմիրլեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Թաղիս եկեղեցւոյ մէջ։

Մայրաքաղաքիս դպրաց ընտիր դասը նոյն օրը պիտի մասնակցի Ս. Պատարագի երգեցողութեանց։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ադեւարդիր Ադենագէս

Գ. Գ. ՍՐՄԱՔԵՇԵԱՆ Ն. ՊԵՁԱԶԵԱՆ

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ վաղը՝ շաբաթ՝ 14 յուլիս, Գարակէօմրիւկի Ս. Ոսկեանց եկեղեցւոյ մեծ տարեկան հարցաքննութիւնք պիտի կատարուին։

Կիրակի օրը, 15 յուլիս, Գարակէօմրիւկի քարոզիչ Արժ. Խորէն Ծ. վարդապետ Կիւրէղեան Պատարագ պիտի մատուցանէ թաղին եկեղեցւոյն մէջ, ի հանդիստ հոգւոյ բարեյիշատակ Օտեան էֆէնտիի։

Յառաջիկայ կիւրակէ, 15 յուլիս, Բուսմէի Հիսարի եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ Բարձր. Հալիմ փաշայի ծուխակալաց պարտէզն, ամեն տարուան նման բաց պիտի ըլլայ արդէն ազգայնոց, և արեւելեան նուագածուաց ընտիր խումբ մը ամբողջ օրը պիտի նուագէ արեւելեան եղանակներ։

Հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ դրուած է ճոխ պիւֆէ մը, գիւրամատչելի գիներով, որոյ ցուցակը կախուած է ի տես հասարակութեան։

Ըստ նախագոյն հրատարակութեան, Գուսֆորդաբի Մանկապարտէզը պիտի բացուի յառաջիկայ երկուշաբթի օր Յուլիս 16 ի Մուսալա Ճատտէ թիւ 23 տան մէջ յատուկ մասնախմբի մը հովանաւորութեամբ և Տիկին Մատակեանի Տեսչութեամբ։

Ընդունելութեան պայմանք են,

Մուտք մէկ անգամի համար մէկ մէճիտ,

Ամսաթոշակ մէկ մէճիտ,

Տարիք 4 էն 10։

Անոնք որ կը փափաքին իւրեանց երկսեռ զաւակները սոյն Մանկապարտէզի խնամոց յանձնել, կը հրաւիրուին ներկայանալ Մուսալա Ճատտէ թիւ 23 տունը։

Մնամ աղօթարար

Նախագահ Մատնախնէ

ՍՈՒՐԲԱՍ ԳՀՆ. ՍՏԵՓԱՆՆՈՍԵԱՆ

ՄԱՍԻՍ

ԵՐԿՇԱԲԱԹԹԵՐ

ՄԱՍԻՍ ի հրապարակ պիտի ելլէ վաղը հետեւեալ բովանդակութեամբ։ ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ.— Ազգ. Տեսութիւն ԹԱՔԱՌԻԿ. Պ. Նորայր Բիւզանդացի ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ. Մենաստանին չուրջը ՀՐԱՆԳ. Պանդուխտի կեանքէն ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ. Ակամայ (դարձեալ Պ. Գուրգէն)։

(Մաքսի այս թիւը բացառաբար չորս էջ աւելի կը հրատարակուի, այսինքն 20 երես փոխանակ 16ի, առանց գնոյն վրայ փոփոխութեան։)

Մաքսի ձեռքէ կը ծախուի 40 փարայի։

Ա. ԶԴ

Սամաթիոյ Նարը-Գարուի աղքատիկ երկսեռ վարժարանաց ինպաստ թէպտեւ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր 14 յուլիս, թատերական երեկոյթ մը տալ որոշուած էր Սամաթիոյ նաւամատոյցի գլուխը, սակայն ի վերջոյ Գուրբան-Պայրամի տօնն ոչ աւուր պատակիւը նկատողութեան առնուելով, յօգուտ և ի շահ երկսեռ վարժարանաց, ամսոյս 21ի շաբաթ երեկոյեան յետաձգուած է։

Նախակրթարանի ուսուցչէ մը կը խնդրուի մօտակայ գաւառի մը համար, 4—5 ոսկի ամսականով, որ նախակրթութեան տարբերց հետ պէտք է կարենայ աւանդել հայերէն. թուրքերէն, քիչ մ'ալ ֆրանսերէն։ Դիմել Արեւելքի խմբագրութեան։ 1—2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆՆԵՐ

Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Պաղտատի նահանգին Իսարէի ժողովոյ անդամ Ապտուլլատուէր փաշայի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Սպարապետի Դրան հետեւակ զօրաց երկրորդ ճիւղին զինուորագրութեան դիւանի դեր-տնօրէն Ահմէտ Ղալիպ էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ կայս. ոճձնական Գանձուն նախարարութեան պաշտօնեաներէն ճէվատ Նէվզը էֆէնտիի, Ղալաթիոյ օսմ. նամակատան ժամանմանց դիւանին տնօրէն Բէքօսյեան Անտոն էֆէնտիի, նոյն թղթատարութեան գրաքննիչ պաշտօնեայ Լէօպէլ էֆէնտիի, և Ռոտոսթոյի գաւառին հաշուակալ Օսման էֆէնտիի։

— —

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան ընդհանուր պետոյից երկրորդ ճիւղին հաշուական տնօրէն Ապտուլլահ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ հաշուակալութեան առաջին ճիւղին տնօրէն Ահմէտ պէյի և երկրորդ ճիւղին տնօրէն Բիզա պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ վերաքննիչ առեւնի պատժական ճիւղին անդամ Սալիհ պէյի և Իսարէի Մախսուսէի ընդհանուր քննիչ Կերիտլի Հիլմի էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Մայրաքաղաքիս սպանիական դեսպանին կնոջ՝ Պէնտանա մարքիզուհւոյն և երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Նորա աղջկան Օր. Պէնտանայի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ծովային Նախարարութեան կեդրոնական հիւանդանոցին բժիշկներէն գնդապետ Մահմուտ պէյի, Սպարապետի Դրան ընդհանուր պետոյից այլ և այլ ճիւղերու պաշտօնեայներէն Սաատէտտին պէյի, Հագգը էֆէնտիի, Հայտար էֆէնտիի, Բիքթաշ պէյի, Արիֆ պէյի ու Նէսիպ էֆէնտիի և շինութեանց ճիւղին պաշտօնեաներէն Հաճի Զէքի պէյի, Հըզիզ պէյի ու Շիւքրի պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սպարապետի Դրան առաջին արկղակալ Հաճի Մէհմէտ էֆէնտիի և նոյն պաշտօնատան նախագահին երկրորդ օգնական Իհսան էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սպարապետի Դրան հաշուակալութեան դիւանին այլ և այլ ճիւղերու պաշտօնեայներէն Դալիպ էֆէնտիի, Հաճի Սիւլէյման էֆէնտիի, Սուպհի պէյի, Ճէվտէթ Պէյի, Հագգը էֆէնտիի ու Խալիլ պէյի, Շնութեանց երկրորդ ճիւղին ժղթակցութեանց դեր-տնօրէն Հաճի Իպրահիմ էֆէնտիի, Թղթակցութեանց դիւանին դեր-տնօրէն Նուրի էֆէնտիի, Ծածկագիր թղթակցութեանց մասին դեր-տնօրէն Նաիմ էֆէնտիի, նոյն մասի քարտուղարներէն Հաճի Իսմայիլ, Իզզէթ ու Հաճի Իսմայիլ էֆէնտիներու։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մախսուսէի Բաշ ոճձնական հրամանատար հաղարապետ Ազիզ էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հայտար-Փաշայի երկաթուղեաց ընկերութեան Սիրքէճիի գործակատար Ճանիկեան էֆէնտիի։

— —

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

Մայրաքաղաքիս օտար դեսպանք ոմանք երեկ առաւօտ Մեծ-Եպարքոսի Քեսամիլ փաշայի ապարանքը գնացին ի նշան թաշ և տեսակցեցան Ն. Բարձրութեան հետ։

— —

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆՆԵՐ

Ռումանիոյ թագաւորը Ռումանական Ապտ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Պելկրատի օսմանեան դեսպան Ֆէրիտուն պէյի։

Իտալիան կառավարութիւնն ի պատիւ թաք պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականի օգնական Վսեմ. Էլիաս էֆէնտի Զայանի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

— —

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Յունաց Ամն. Պատրիարքն՝ ընկերակցութեամբ Սինոդի անդամ երկու եկեղեցականաց, Եէնիխիւնեա Տիվիթրաքի էֆէնտիի և Պատրիարքարանի գործակատարն՝ Երէկ կայս. պալատ գնաց։

* * *

Յունաց Պատրիարքարանի պաշտօնական թերթը՝ Էսէլէդոնիէն Ալէնիս կը ծանուցանէ թէ Պատրիարքարանը նոր թագրիր մը ուղղեր է կայս. կառավարութեան։

Զորեքշաբթի օր Սինոդն եւ Ազգ. ժողովը խառն նիստ ըներ են։

— —

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱՏՈՄԱՐ

Ղալաթիոյ Պորսային վարչութեան կողմէ հետեւեալ ազգը հրատարակուած է այս աւուր թուականի մէջ։

1890 տարւոյ չորս առ հարիւր տոկոսաւոր հինգ միլիոն ոսկւոյ փոխառութիւնն, որ պիտի կատարուի Սեպտեմբերու, Իսթէրդամ Տուիչլ ի Ամ այլ արժէթղթոց փոխոխմամբ, մի և անարժան պիտի ըլլայ։ Արժէթուղթք եւ ոչ է տարբերութիւն և բացառութիւն չ'պիտի ունենան։ Այն առժամեայ մուրհակներն, որք տպագրուելու վրայ են, պիտի յանձնուին վճարահանութեան համար որոշեալ յառաջիկայ օգոստոս մէկէ առաջ։ իսկ բուն իսկ արժէթուղթք, եթէ պատրաստ ըլլան, սեպտեմբերի սկիզբները պիտի յանձնուին իրենց տեարց։ Եթէ այս վերջինք պատրաստ չ'ըլլան առժամեայ մուրհակները պիտի կնքուին և տոկոսները պիտի վճարուին։ Այս առժամեայ մուրհակներ բուն իսկ արժէթուղթերու նման Պոլսոյ և Եւրոպայի ոսկարանաց մէջ շրջաբերութեան պիտի հանուին։

— —

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հէքիմ՝ իբրեւ անհիմն հերքելով Մանչեսթրի այն լուրը թէ Մուսուլի Բաղվէնտուզ անուն տեղը հնտախտ ծագած է, կը յայտնէ թէ այդ տեղւոյն ու շրջակայից առողջապահական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

Ճէզիրէի կողմն, ուր հիւանդութիւն կայ, տասն օրէ ի վեր ո'չ հիւանդ և ո'չ մահ պատահած է։ Երպիլի մէջ մէկ քանի օրէ ի վեր վարակելոց թիւը մինչեւ երկուքի իջած է և կը յուսացուի թէ հիւանդութիւնն ի մօտոյ բոլորովին անհետի։

Երպիլի շրջակայ մէկ քանի գիւղերից մէջ թէեւ տեղ տեղ դէպքեր կը պատահին, սակայն ադոնց «համաճարակ հնտախտ»է աւելի «տեղական հնտախտ» կրնայ ըսուիլ։ Այդ գիւղերու համար բժիշկներ և առողջապահական պաշտօնեաներ կարդուած են։

* * *

Առողջապահական վարչութեան վիճակագրական ցուցակէն կ'երեւի թէ մայիս ամսոյն մէջ ի Կ. Պոլիս մեռնող անձանց թիւը կը հասնի 871ի, որոց 431ը այր և 440ը կին։ Առանցմէ 503ն իսլամ են, 333ը քրիստոնեայ և 35ը հրեայ։ 831 անձանց մէջէն 18ը միայն ծաղկախտէ մեռած են։ Վերջին մայիս ամսոյ մէջ պատահած մահերն 1889 տարւոյ միեւնոյն ամսոյն հետ բաղդատմամբ՝ 176 հոգւոյ առաւելութիւն մը ցոյց կուտայ՝ այսինքն 100ին 12.53։

— —

ՊՈՒԼԿԱՐ ՍՊԱՅԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ

Մանչեսթրէն կ'իմանայ թէ Աթանասոֆ անուն պուլկար սպայ մը ձերբակալուեր է օսմ. իշխանութեանց կողմէ, երբ իւր ծնողական եղող Ռալոչկ քաղաքէն (Իմակեդոնիա) կը դառնար։ Աթանասոֆ Սերբէղի բանտը տարուեր է ինչ ինչ ամբաստանութեանց պատճառաւ որք կը ծանրանային իր վրայ։

— —

ԱՏԱՂՁԱՎԱՃԱՌՔ

Վերջին հրդեհէն փնատուող առաղձավաճառներու կողմէ երեք անձերէ կազմեալ պատգամաւորութիւն մը երէկ կայս. պալատ գնաց և երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի շնորհակալեաց հանրագիր մը յանձնեց Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար։ Այս հանրագիր, զոր ստորագրած են բոլոր ատաղձավաճառք, շնորհակալութիւն և երախտագիտութիւն կը յայտնէ կայս. ոն Իրատէին համար որ հրամայած էր որ Օտուն Քաբուի հրդեհէն փնատուող ատաղձավաճառք դարձեալ հին տեղը շարունակեն զբաղիլ իրենց առեւտուրով։

Հաճի Ալի պէյ հանրագիրը մատուցանելով Վեհ. Սուլթանին, վերադարձաւ և պատգամաւորութեան հաղորդեց Ն. Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնը։ Ն. Վսեմութիւն միանգամայն ծանոյց թէ Վեհ. Սուլթանն արտօնած է որ ատաղձավաճառաց կողմէ իբրեւ դրամագլուխ խրճդրուած 60,000 ոսկւոյ գումարն ուրիշ դրամատան մը կողմէ փոխ տրուի, կայս. կառավարութեան կողմէ ցոյց տրուելիք ապահովութեան վրայ։

— —

ՆՈՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾՔ

Տարտանէլիներաւանդստի տեսչութեան կողմէ Ծովային նախարարութեան ուղղեալ 12 յուլիս թուական հեռագրոյ մը նայելով, Թրիէսթէէն եկող աւստրիական Պէնէնդէ շոգենաւը Զուքա Ատամ առչեւ անգլիական շոգենաւի մը ճկիդ մէջ տեղէն զարկեր եւ այս վերջինը, բոլորովին ընկղմեր է։ Աւստրիական շոգենաւն եւս փնատուած ըլլալով, ցամաքին մօտ քաշուելով ազատուեր է։

* * *

Մախսուսէի վարչութեան ճիտաէի գործակալին կողմէ նոյն վարչութեան ուղղեալ հեռագիր մը ծանուցած է թէ Շուէյ շոգենաւը ճիտաէի մօտ բուսի կոյտի մը զարնուելով ընկղմեր է։ ճիտաէէ ղրկուած նաւակներ ու մակոյկներ յայտներ են ուղեւորներն ու նաւաստիներն ազատել, որով մարդու կորուստ պատահած չէ։

Այս շոգենաւ ասկից առաջ կ. Պոլսէն մեկնած պահուն Գրզզուլէի մօտ անգլիական շոգենաւու մը բաղխելով բաւական փնատուած եւ նաւարան տարուած էր նորոգուելու համար։ Նաւապետն ևս պաշտօնակից ըլլալով նաւային օպայ մը յայտնուած էր անոր։

Շուէյ շոգենաւին մէջ 60,000 կենդանեաց ածուխ կը գտնուի եղեր Պասրա տարուելու համար։

— —

ՈՃԻՐՔ, ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ԱՅԼՆ

Երէկ ժամ 6½ին ի Պոլիս Զընտան խանի վերի յարկը գտնուած 40 թիւ սենեակը բռնկեցաւ։ Ոստիկանք և ջրհանկիրք ժամանակին հասնելով կրակը մարեցին, որ կրնար նորանոր ադէտքերու պատճառ ըլլալ, որովհետեւ այդ տեղը խիտ առ խիտ չէնքեր կը գտնուին։ Այդ խան Առոնաչի անուն հրէի մը սեպհականութիւնն է։ Սենեկին վարձակալը կեսարացի խոհարար Գրիգոր ու Յարութիւն կերակուր պատրաստելէ յետոյ վառարանը բաց ձգելով մեկնած էին և վառարանէն ելած կայծ մը կարասիները բռնկեցուցած էր։

—Այս երեքշաբթի գիշեր ի Մաքրիգիւղ ճէվիզլիք անուն տեղը տուն մը բռնկեցաւ, սակայն դրացիք իմանալով անմիջապէս մարեցին։ Կրակն առաջ եկած էր տան արտաքին մասին վրայ գտնուած պատուհանի մը մէջ դրուած դիւրավառ նիւթերէ։ Ոստիկանութիւնը կասկածելով քննութիւն մը կատարեց և թէնէքճի Միհրան ու սոպաճը Մաքսուտ անուն երկու մարդեր ձերբակալեց իբրեւ հեղինակ այդ ոճրագործութեան։

—Սեւ ծովու նեղուցին Բոյրազ Գալէի Ֆնդանօթա ճիգ զորքերէ մին Խալիլ անցեալ երեքշաբթի օր լոգանալու համար ծովը մտած ատեն խեղդուեցաւ։

—Անցեալ շաբաթ օր Մագրիգիւղ մեկնող երկաթուղւոյ կառանսիրին տակ մնացող մարդը Այսթէֆանոսի նաւավար մ'էր Թանաշ անուն, որ մտային խանդարում ունենալով, անձնասպանութեան համար ինքզինքը կառախումբին տակ նետած էր։

—Երէկ Պոլսոյ Մաքասճլար թաղէն անցնող բեռնակիր մը, որ ատաղձ բեռցած էր, Թրիանտաֆիլէ անուն յոյն կին մը վիրաւորեց դիպուածով։ Ատաղձներն կնոջ ճակտին զարնուելով վէրք մը բացին։ Կինը դեղարան փոխադրուեցաւ, իսկ բեռնակիրը փախաւ։

—Նախընթաց օր Եէնիճամիի անկիւնէն անցնող կառք մը գաղթական տղայ մը կոխոտելով, ոտքերը ճմլեց։

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ Վարտար գետի եզերաց վրայ գտնուած Գորիալը գիւղի երկրագործներէ մին, վերջին երաշտութեան պատճառաւ իւր զաւակաց հետ անօթի մնացած ըլլալով, յուսահատութեամբ ինքզինքը գետը նետեր և խեղդուեր է։ Տարաբաղդ մարդը թէեւ գիւղացւոց օգնութեան դիմեր է, սակայն այս վերջինք եւս երաշտութենէ վնասուած և կարօտ վիճակի մէջ գտնուելով չեն կրցած օգնել ո և է կերպիւ։

—Կէօչէեան Վսեմ. Յակոբ էֆէնտիի տան մէջ պատահած գողութեան պատճառաւ ձերբակալեալ անձանց հարցաքննութիւնք կը շարունակուին։ Տան պահապան Ճիրոյի հարցուած է թէ այդ դէպքէն առաջ եկող գաղող մը եղած էր։ Ճիրօ պատասխանած է թէ իւր հայրենակիցներէ մէկ քանին երբեմն կուգային, սակայն չգիտեր թէ ադոնք այժմ ո՞ւր են։ Կը կարծուի թէ գողերու հետ գտնուած երեք գարատացիք ադոնք ըլլան։ Բերայի կառավարիչ Նազըմ պէյ կարող պաշտօնեայներ ղրկած է ամեն կողմ, չարագործները ձերբակալելու համար։

— —

Վեհ. Սուլթանի առաջին սենեկապետ Օսման պէյ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է և բժշկաց խորհրդով ժամանակ մը հանգիստ պիտի ընէ իւր ապարանքին մէջ։

—Պոլսոյ նախորդ Դատաւոր Թէվֆիգ էֆէնտի նախընթաց գիշեր մեռաւ յետ երկար հիւանդութեան։

—Հանեսի անգլիական փոխ-հիւպատոս կարգուած է Պ. Հոլվարտ։

—Սուրիոյ կուսակալութեան կողմէ Ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը հաղորդէ Մէքքէի կուսակալութեան հեռագրատան մէկ տեղեկութիւնը թէ ուխտաւորաց խումբը Մէքքէ ժամանած է և թէ անոնց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին որդի Սուպհի պէյ, մէքքուպիի Կրթական նախարարութեան, երէկ Մարսիլիոյ ճամբով Փարիզ ուղեւորեցաւ օդափոխութեան համար։

—Ոստիկանութեան Դրան վարչական ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ նախարար Քեամիլ պէյի։ Ժողովն խորհրդակցութիւններ կատարեց այն միջոցներուն վրայ, զորս հարկ է ձեռք առնուլ այս միջոցիս յաճախ կատարուած ոճիրներու, գողութեանց և հրդեհներու առաջքն առնելու համար։

— Հրատարակեալ վիճակագրութեան մը համաձայն, 1889 տարւոյ մէջ Կրէտէի ներածութիւնք 30 միլիոն ֆրանք եղած են, իսկ արտածութիւնք 25 միլիոն ֆր։

— —

Կոչէն Մէքէլլա՝ Օ-ի վերջին թերթն մէջ, կը կարդանք մանրամասնութիւններն այն գործողութեան զոր ի Բերա կատարած է Տր. Լողոթէթիս։ Այս իրողութիւնը կը յիշատակենք, որովհետեւ վարժուած չենք ի Պոլիս տեսնելու նմանօրինակ գործողութիւններ Բերայի հանրածանօթ ընտանիքներէն տիկին մը տասն տարիէ ի վեր կը տառապէր որովայնային այտուցքէ մը որ մօտալուտ վտանգի մէջ կը դնէր այդ տիկնոջ կեանքը։

Աջակցութեամբ Լէֆթէրաքի փաշայի և Տր. Սիոդիսի ու Տր. Զավիճորուլոյի, Տր. Լողոթէթիս կորած հանած է այս այտուցքն որոն ծանրութիւնը 6 օխա էր, պէտք է ըսել։ Այս փայլուն գործողութիւն անկիպաեալ հետեւանքն ունեցած է։ Տիկինը քաջառողջ է այժմ և գոհ ենք մեր շնորհաւորութիւնները մատուցանելու բժշկին, որ պատիւ կը բերէ քաղաքիս բժշկական մարմնոյն։

— —

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԻ

Օսմ. կայս. Պանքի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան յառաջիկայ երկուշաբթի, 14/26 յուլիս, Գուրբան Պայրամի տօնին առթիւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍԻ Ի ՊԵԼՃԻԱ

ՊՐՈՒՍԷԼ, 24 Յուլիս.— Պելճիոյ Հոլանտայէն բաժանման և իբրեւ անկախ Տէրութիւն վերակազմութեան 60րդ տարեդարձին և արդի վերապետին ալ գահակալութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ, Լէոպոլտ Բ. ընդունեց Պրուսէլի քաղաքային խորհրդոյն խնդակցական ուղերձն, որուն պատասխանելով, ցաւերն հաւատերեց ազգասէր Պելճիոյ անկախութեան պահպանման։ Ի պատասխանի այն ներբողելից դիտողութեանց թէ ինք իրեւ սահմանադրական վեհապետ իւր ամէն պարտաւորութիւնները խղճի մտօք կատարած է, թագաւորն ըսաւ թէ երկրին ծառայելէ զատ չէ ունեցած ուրիշ նպատակ կամ ուրիշ առարկայ փառասիրութեան։ Կուսակցութիւնք որք յաջորդաբար կը ստանձնեն երկրին վարչութիւնն՝ հաւասար իրաւունք ունին իւր վստահութեան և համարման։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 24.— Լրագիրք ոմանք ծանուցած էին թէ Փարիզի իտալեան դեսպան Մէնապրէա զօրավար յուլիս 17ին ի Նիս իտալեան դրօշին դէմ եղած անարգական ցոյցի մը համար գոհացում պահանջեր է։ Այս լուրը կը հերքուի, և այժմ լրագիրք ոմանք ազդուսպէս կը պահանջեն Նիսի Փէնպէրս լրագրոյն ընդումն, որ չափազանցած էր գործը։

Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՔԻԼ, 24.—Քէյզր Զաքսոնի կ'ըսէ թէ Քիլի նաւային իշխանութիւնք տեղեկութիւն չունին բնաւ թէ Ֆրանսայի ծովակալ Փլանչ տեղւոյն նաւային հատատութիւններն այցելած է։

ՔԱՐԼՍՊԱՏ, 24.—Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխան Քոպուրկ գնաց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

ՓԱՐԻԶ, 24.—Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանատան քարտուղար Պ. Ուիրէյ Պատւոյ Լէգէոնի ասպետութեան աստիճանին արժանացաւ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 13 Յուլիս

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մաքսոյ Պ. Ոսկի		19 28
Ծխախոտի գոցուածքին վերջը	»	19 27
Ոսկւոյն մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուածքս.	»	19 30
Սեռ օրին	»	19 29 ½
ԱՅԼԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐՏԻՆԵՐ		
Երէկ երեկոյ		55 25
Այս առաւօտ		— —
Սեռ օր		— —
ԸՆԹԱՑՔԻ ԱՐԺԷԹՔՈՅՆ		
Խախտութիւն	Ա. Ոսկի	40
»	Բ. »	23 ¾
»	Գ. »	19 36
ԲԱԼԿԱՆԵՏԱՄԵՐ		
Ս. Սիրէթ ճենէրալ	Անգլ. Լ.	4 36
Թրքական ճենէրալ	Օսմ. »	9 7
Քանք ու Գոնս	» »	6 38
Սու. Շանտ էվպէրոր	» »	4 35
Թրամուէյ	» »	497 ½
Ռուսական Բանքի Լաֆիտոյի	Ֆր.	76 ⅜
Բանքերաւոյթ Լաֆիտոյի	Գ. Ն.	136

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 24 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Բանքի 3 %	92 72 ½
» » » 4 ½ %	107 30
Օսմանեան պանսիոնէ Ոսկի Դ.	18 27 ½
Օսմանեան երկաթուղի	77 50
» Բէյճի բանքերաւոյթ	— —
Պանք Ոթոման	583 75
Դրեսդ Լիոնէ	755
Իտալական Բանքի 5 %	94 20
Իսպանական 5 %	475
Գրիսորիթէ Թիւրք (1890)	— —
Եգիպտական միացեալ	487 50
Պանք ու Բարի	811 25
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	— —
Ռուէիի ջրանցք	2325
Պպանիական արտաքին	75 ½
Ռիօ Թինթօ	— —
Մէնիտիսնս	— —
Զէց Լանտարի վրայ	25 27

Լոնտոն, 24 Յուլիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	96 7/16
Օսմ. » Ոսկի Դ.	18 ½
» » » Ա.	40
» » » Բ.	23 ¾
» » » Գ.	18
Փոխառութիւն 1877	102 ¾
Պանք Ոթոման	13 ¾
Եգիպտական միացեալ (բանքիէրէ)	96 ¼
» առանձ. (բրիմիէրէ)	101 ¾
Տայրա Սանիէ	85 ½
Տօնանիպալ (փոխառ. Բուէյրա)	100 ¾
Չիլիական 5 %	92
Մէնտօրսլ »	— —
Ռուսական 1889	— —
Փոխառութիւն Բարիզի վրայ	25 486
Վիեննա, 24 Յուլիս, ժամ 4 վայր. —	
Օսմանեան երկաթուղի	36
» Բէյճի բանքերաւոյթ	118 75
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	116 45
Պերլին, 24 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 30	
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	20 245
Բուպլ թրեդրամ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	79 80
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	— —

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կ Ա Լ Ա Թ Ա

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

ԲԱՑՈՒՄՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆԻ

Յառաջիկայ 1 սեպտ. 1890 շաբաթ օր Ազգային Կեդրոնական Վարժարանը հինգերորդ տարեշրջանը պիտի սկսի, ամբողջապէս կազմուած ունենալով հինգ կարգերն։ Ուսումնական յայտագիրն ամբողջութեամբ պիտի գործադրուի և 1891 տարւոյ յունիսին

նութիւն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Կրօնք։

Օգոստ. 22 չորեքշաբթի օր ի Ներկայութեան աշակերտաց եւ ծնողաց, քննութեանց արդիւնքը պիտի ծանուցուին եւ ընդունուող աշակերտաց ծնողաց Խնամակալութեան կողմանէ տպագրութեամբ պատրաստեալ թուղթեր պիտի տրուին զորս նոքա պարտին ստորագրել և վաւերացնել տալ իրենց թաղին Թաղ. Խորհրդին։

Աշակերտաց տարեկան թոշակն է Լ. Օ. 12, վեցամսեայիւ կանխիկ վճարելի։

Այն ծնողք որ չատ հաստատ դիրք ունենալով չեն կարող վճարել թոշակն, յետ վտահելի վկայութեանց, կիսաթոշակ կրնան տալ իրենց զաւակներն։

Իսկ այն աշակերտք որք բոլորովին աղքատ են և սա Ազգ. Պատրիարքարանի կողմանէ վկայեալ՝ ձրի կ'ընդունուին։ Սակայն Խնամակալութիւնն իրեն վերապահած է աղքատ աշակերտաց մէջ ընտրութիւն ընել եւ մտից քննութեան բաղդատաբար յաջողագոյն հանդիսացեալներն ընդունիլ ի վարժարան։

Ըստ ներքին կանոնագրի, ամեն աշակերտ պարտի համազգեստ կրել, եւ նոր ընդունուող աշակերտաց ծնողք, լիաթոշակ թէ կիսաթոշակ և թէ ձրի, անխտիր պարտին անմիջապէս պատրաստել տալ համազգեստներն, առանց որոյ ոչ մի աշակերտ կարէ մտնել վարժարանի դասէն ներս։

Ե. Գ.—Առ ի դիւրութիւն ծնողաց Խնամակալութիւնը մասնաւոր կարգադրութիւն ըրած է դերձակի հետ, ըստ որոյ Լ. Օ. 2 կ'արժէ մէկ ձեռք համազգեստ։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.—Մտից քննութեան թուականէն վերջ, որ է 20 օգոստոս, ներկայացող աշակերտք չպիտի ընդունուին։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱԳՆԹԱՊ, 21 յունիս

Հալէպի Նորընտիր կուսակալ Վսեմ. Արիֆի փաշա, նահանգային սովորական պտոյտը կատարելու համար երէկ ժամանեց Յ.ինթապ։ Ըստ կանխագոյն ծանուցման, ամեն հասարակութեանց պաշտօնական մարմինք եւ նշանաւոր անձինք, փութացած էին, խիստ կանուխ, դիւրանց դիմաւորելու Ն. Վսեմութիւնը, որ քաղաք մտաւ առաւօտեան ժամը 12 ին։ Հայոց վարժարաններէ խրկուած աշակերտք կառավարական պալատան քովերը շարուած էին ի պատիւ Վսեմ. այցելուին։ Նորին վսեմութիւնը մի քանի օր մնալով կարեւոր տնօրինութիւններ կատարելէ յետոյ պիտի մեկնի յայցելութիւն Մարաշի եւ Ուրֆայի գաւառաց։

—Քաղաքիս առեւտրական հրապարակը ոգեւորուած կը թուի. հունձքերը յուսալից են և մարախի չարագուշակ յարձակումը առժամանակեայ եղաւ բարեբաղդաբար օգերու չափազանց ցերմութիւնը չատ նեղութիւն կը պատճառէ, ու թէեւ մասնաւոր հիւանդութիւն մը չ'կայ, խիստ յարմար ժամանակ է, այսու հանդերձ, որ փողոցներու մաքրութեան, ջրմուղներու և կոյուղիներու կանոնաւորութեան և առողջապահական ուրիշ միջոցներու գործադրութեան մասին մեր Թաղապետական ժողովը գործնական ձեռնարկ մըն է։ Այնթապ, որ ջուրի առատութեան և օդի մաքրութեան համաւ կը վայելէ և որ Ամերիկացւոց ձեռօք հաստատեալ բժշկական դըպրոց և հիւանդանոց իսկ ունեցած է, պարտէր մինչ ցարդ ամբողջացնել առողջապահական դեթ անհրաժեշտ պայմանները, որոց պակասութեան պատճառաւ, չենք կրցած լիովին օգտուիլ մեր ջուրին և օդին առաւելութենէն, և որ աւելին է, չենք կրցած աղատիլ ցայսօր Այնթապ չեղած անուանեալ ծանօթ վերքին անպատեհութենէն։

Ցունիս 5 ի արեգակնային խաւարումը աքանչելի պատկերներ ընծայեց մեզ։ Խաւարումը սկսաւ կէս օրէն առաջ ժամը 3½ ին եւ տեւեց 2½ ժամ։ Արեգակը խաւարման զանազան երեւոյթներովը ներկայանալէ յետոյ ճիշդ օղակաձեւ պարզուեցաւ մեր տեսութեան։ Ժամը 6 ին խաւարումը լըրացած էր եւ մեր չչցեալ աչքերը ոչ ևս համաձակեցան դիտելու հրեղէն գունը։ Փոխանակ աւելորդապաշտական երկիւղներու՝ ոգեւորեալ հետաքրքրութիւն մը կը նշմարուէր շատերու վրայ եւ հիացում կ'ազդէր մանաւանդ դիտութեան հրաշալիքը, որով ի վաղուց դուշակուած էր այս օրուան խաւարումը։ Կիրակնօրեայ վարժարանին մէջ այս մասին կարի շահեկան բացատրութիւններ տուած էր արդէն, Թարթուլ էֆ. Քիւփէլեան, Վարդանեան վաղեմի սաներէն մին, որ թղթակիցն է Պ. Ֆլամարիոնի Աստղագիտական Հանդիսին։

—Ազգային չրջանակին մէջ, նշանակելի է նորակառոյց եկեղեցւոյ շինութեան վերսկսիլն։ Քաղաքիս միակ եկեղեցին, ութսուն տարի առաջ կառուցուած մեծ դժուարութիւններով, թէեւ հնոց համար կրնար համարուիլ փառաւոր չէնք,—որպէս կը գրեն տակաւին նոր Աշխարհագրութիւնք ոմանք,— սակայն այսօր, 13,000 հոգւոյ համար իսկ փոքր, մթին և անյարմար ըլլալուն, մի եւ նոյն բակին մէջ նոր եկեղեցւոյ մը շինութեան ձեռնարկուած և հիմք դրուած է գրեթէ 15 տարի առաջ։ Նոր շինուածքը, երկարատեւ ընդհատումներ ունենալով հանդերձ, բաւական յառաջացած է և հաւանօրէն 3-4 տարիէն կ'աւարտի եթէ ամեն տարի մաս առ մաս չարուեանուի։ Պէտք է ի նկատի ունենալ, սակայն, թէ այս չէնք որոյ յատակագիծը երջանկայիշատակ Ներսէս Պատրիարքի յանձնարարութեամբ Վսեմ. Սարգիս պէյ Պալեան պատրաստած է, ճարտարապետական մեծագործութիւն մը կրնայ համարուիլ, ոչ միայն Կիլիկիոյ, այլ և համայն Ասիական Թուրքիոյ եկեղեցեաց մէջ, ուստի, զարմանալի չէ որ Այնթապի ժողովուրդը, սոսկ իր նուիրատուութեանց գումարով, չատ դանդաղ յառաջ կը տանի այսպիսի մեծամեծ շինութիւն մը։ Միւս կողմէն, եթէ մեծ հաւատք չ'ունենայինք Այնթապի ապագային վրայ, շռայլական անխոհեմ և յանգուգն ձեռնարկ մ'էր անշուշտ, կառուցանել եկեղեցի մը, որ իր կամարին ներքեւ սերունդներ և դարեր ամփոփելու սահմանուած կը կարծուի։

—Կրթական հունձքերու այս եղանակին մէջ, քաղաքիս մեծագոյն դէպքն է միշտ, կեդր. Թուրքիոյ գոլէճի տարեկան հանդէսը։ Ամսոյս 13 ին մրցմանց արտասանութիւնք և 14 ին աւարտական ճառախօսութիւնք տեղի ունեցան։ Տարւոյս չրջանաւարտք թիւով 11 հոգի են, ամենն ալ հայ, որոց 3 ը լուսաւորչական։

Մեր վարժարանաց հանդէսները տեղի պիտի ունենան հետզհետէ։ Իսկ Վարդանեան կրթարանի տարեկան հանդէսը կը կատարուի Մեծ Պահոց վերջերը։ Այս հաստատութիւնը կ'ընթանայ իր սովորական կանոնաւորութեամբ։ Եթէ դառն վիշտ պատճառեց նախկին տնօրէնին հրաժարումը և քաղաքէս մեկնումը, մխիթարական է, սակայն, որ իր դասընկերը և յաջորդը, Նիկողոս էֆ. Գալըճեան, տաղանդաւոր և բանիբուն երիտասարդ մը, յաջողապէս կը վարէ այս կարեւոր վարժարանը։ Աշակերտաց թիւը հետզհետէ կ'աճի և ընթացաւարտ օգնականներու գործակցութեամբ միշտ վառ կը մնայ այն կրթասիրական ոգին, որ քառորդ դարէ ի վեր արծարծուած է այս չրջանակին մէջ։

—Բանի որ խօսքը դպրոցի վրայ է, անկարելի է մոռնալ այն վէճն, որ ծագեցաւ վերստին՝ մեր ծանօթ «Թագական Խորհրդոյ» և Ազգ. վարժարանի Հոդաբարձութեան մէջ։ Առաջինը Տեսուչ կը նշանակէ դասատուներէն պարոն մը, զոր Հոդաբարձութիւնը կը մերժէ և իր այս իրաւունքը կը ցուցնէ Սահմ. Շրահանգի տրամադրութեանց մէջ։ Խնդրոյ նիւթ չենք ըներ Տեսուչ նշանակեալ բարեկամին, որ իր կարողութիւնը կշռելու չափ խելք ունի և իր պատիւը պահելու համար դէթ, պիտի մերժէ անշուշտ այս փառքը։ Սակայն, ըստ մեր խոնարհ կարծեաց, Պատ. Հոդաբարձութիւնը հակառակելու չէր թաղականին այս հանճարեղ տնօրինութեան, որովհետեւ եթէ անձերէն դատենք՝ ընտրողներու մտքին և սրտին արժէքը կը չափենք, իսկ եթէ օրէնք կամ սկզբունք փնտռենք՝ տրամաբանական ճիշդ եզրակացութեան մը կը յանգինք։ Մեր յարգելի թաղականանք պաշտօն կը շնորհեն այլոց ամ՛ն եղանակաւ, որով իրենք իսկ կը կարծեն ընտրուած լինել, հոգ չէ թէ օրինաւոր լինի կամ ապօրէն։ Նման դէպքեր։

ՍԱՐԱՉԷՆԻԱ

Երբ մէկը սխալ քայլ մի առնէ և բաւական քաջութիւն չունենայ իր սխալը խոստովանելու կամ գոնէ լռելու այլ յամառութեամբ ճգնի փաստարանել թէ ճշմարտէ սխ. է՝ բնական է որ, հակասութենէ ի հակասութիւն գլորի։

Ահաւասիկ ճիշդ այս աննախանձելի կացութեան մէջ կը գտնուի Տօքթօր Տօպրաշեան։ Չի մոռնանք ըսել թէ, թէկուզ կը ջանայ ի փախուստ աճապարել, սակայն չէ կարողացեր գտնել ուղի մը որ առաջնորդէր զինքն ի խաղաղ նաւահանգիստ։

Իւր Գ. յօդուածը որչափ երկար, նոյնչափ անիմաստ՝ բնաւ հերքում չի պարունակեր մեր յառաջադոյն ըսածներու դէմ, այլ կարդ մը տարտամ ակնարկութիւններ, լոկ մեր անձին դէմ։

Զի նմանելու համար իրեն ոչինչ կ'ըսեմ այն տան նկատմամբ, որուն մէջ բժշկութիւն կ'ընէ Տօք. Տօպրաշեան էֆ. բայց, կը հարցուցեմ թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզէ երբ անուանարկիչ չեշտով մը եէնի-ճամիի դեղագործը կը կոչէ զիս. այս հարցման որոշ պատասխան մը կը պահանջեմ։ Տօպրաշեան էֆէնտի չէ տեսած իմ գրադարանս, բայց կ'երեւի թէ, մասնաւորիմն ներշնչմամբ, կ'ըսէ «Եէնի-ճամիի Նիւ-Եորք դեղարանին մէջ գտնուած մի քանի դեղագործական գրքերով զինեալ» և այն, և այն։

Պարզապէս զրպարտութիւն է այս, քանի ես զինեալ եմ դիտական փոքրիկ պաշարովս զոր չեմ գիտեր ճշդիւ թէ քանի՝ հատոր գրքերու կը պարտիմ, որովհետեւ՝ Տօպրաշեան էֆէնտիի նման հոգ չեմ տարած զայնս համրելու և նոցա թիւը խնամով միտքս պահելու։ Քօվէի, Պուշարտտի և այլոց խօսքերը կը խելաթիրէ առանց երրիք հոգ ընելու։ սոքա կ'ըսեն թէ, է-բյաոոՊինը չէ հասասպեց Սարաչէնէյի վերջերեալ օգտակար յարձակումը։ այս խօսքեր ուրիշ կերպ մեկնութիւն չեն վերցներ, բայց բժիշկն Տօպրաշեան՝ կ'սպասէ դեռ աննման համբերութեամբ որ, այս դեղ մի օր օգտակար հանդիսանայ ընդդէմ ծաղկախտի։ ըսելիք չունինք թող սպասէ որչափ կ'ուզէ միայն թէ, իւր յիշած ամիկիկերը, ինֆլենսան և այլն։ Նորածին երախաներ են բաղդատմամբ Ամերիկայի ընիկներուն զառամեալ Սարաչէնիայնն և սակայն, առաջնոց օգտակարութեան մինչեւ մէկ ասորման սահման մը գծեցին բոլոր աշխարհի բժիշկները։

Օ'ն ուրեմն, մինչեւ ե՞րբ մի քանի բըժիշկք պիտի զրպարտեն զեղերուն Սարաչէնիա ըսելով թէ, նախագուշական է ընդդէմ ծաղկախտի, հարանիթի, և այլն և այլն։

Այս ալեւորին բաղդը ե՞րբ պիտի վճռուի։ Ինչ որ յանդգնութիւն կը համարի մեզ Տօքթօր Տօպրաշեան էֆ. իւր գերազանց գիտութեամբ անշուշտ, մեր բացարձակ իրաւունքն է, զի մեզ տրուած վկայական մը սա պարբերութիւնը կայ. «որպէս զի վայելէ այսու վկայականաւ իրեն տրուած սահմանեալ յարակից իրաւունքները և առանձնաշնորհումները»։

Արդ, որովհետեւ գիտեմ թէ, Սարաչէնիայի Compositus օշարակը ո՛չ նախազգուշական է ո՛չ բուժիչ ընդդէմ ծաղկախտի, չեմ վաճառեր, ընդէ՞ր զայրանաս, բժիշկ դու պատուելի։ օրինաւոր իրաւունքն է այդ եւ դու կարի փոքր եւ անենչան ընդդէմ օրինաց։ ի՞նչու չի գրեմ այս նիւթի վրայ երբ գոնէ քեզի չափ կարդացածս հասկանալու կարողութիւն ունիմ։

Տօպրաշեան էֆէնտի արդեօք առ անկեղծութեա՞ն չի յիշեր Միացեալ Նահանգաց ազգային Pharmacopée ի հետեւեալ տողերը։

«Հապճեպիւ կատարուած մի տհաս քննութիւն առեն մը Սարաչէնիայի վերագրեց իրեն յատուկ զօրութիւն մը ընդդէմ ծաղկախտի, գաղափար որ, աւելորդ է ըսել թէ, փորձառութիւնը չի հաստատեց։ բայց, ինչպէս որչէ՝ «Ինչպէս նոյնպէս այս պիտի ըլլար հոմար ժամանակ եւ աշխատութիւն պէտք եղաւ։» Արդ կը հարցուցեմ Տօք. Տօպրաշեան էֆէնտիի, եթէ դամբանական չէ այս, ուրեմն ի՞նչ է։

Գալով Dorvault ի՝ խիստ անոյշաստ է Տօպրաշեան էֆ. սակայն, Դ-ոյ մէջ էնոյնը յորդորէ չէ-զին կը ֆ-ոյ ըսուած է։ Վերոյիշեալ հեղինակ 1875 ին հրատարակած իւր գրքին մէջ կ'ըսէ. «Սարաչէնիայի արմատը գովուած է (ոչ թէ կը գովեն) ընդդէմ ծաղկախտի և հարանիթի, սորա փոշին գործածեր են—եւ ոչ թէ կը գործածեն—8—10 կրամ, այս արմատ՝ կ'ըսէ՝ սորուէնին անուանմամբ ալոէոլէիա մը կը պարունակէ ևն 11 տարի վերջը՝ այսինքն 1886 ին հրատարակեալ սոյն գիրքը, ճիշտ և ճիշտ իւր յառաջադոյն ըսածը կը կրկնէ աւելցնելով միայն թէ, ըստ Պ. Hètet ի Սարաչէնիան վերարերեալ ըսուած ալաքսիոտը կը պարունակէ սակայն, մի կարծեր ո՛վ ընթերցող թէ, Սարաչէնիան քան զպատուաստ գերազանց է կ'ըսէ, ոչ, այլ գործածեր են կ'ըսէ իսկ, արդի՞նք, Dorvault ին հարցուցէք։

Գանք այժմ վերարերեալ ի եւ հարցուցենք Տօպրաշեան էֆէնտիի թէ ստոյգ է որ Սարաչէնիան վերարերեալ կը պարունակէ քանզի, խիստ կարեւոր է գիտնալ զայդ երկու գլխաւոր պատճառներու համար։

Նախ՝ որովհետեւ վերարերեալը ամենասաստիկ թոյն է եւ ներեալ չէ խաղալ այս բառին հետ զի, չի նմանիր թեռոպէն և թեռոպէն բաներուն։ Երկրորդ՝ եթէ ստուգիւ վերարերեալ կը պարունակէ յայնժամ պարտ է ընդունիլ թէ սարաչէնիան իւր մէջ պարունակեալ վերարերեալին կը պարտի իւր կարծեցեալ օգտակարութիւնները ինչպէս է-ոոկոպ-ոէնը պերիֆէրն ին, պելլոտոնը սերբէրն ին, աֆիոնը մորֆին ին, է-ոոէրն ին և ևն։ և ևն։ որով կը պարտաւորենք դասել զսարաչէնիան ամենաթունաւոր դեղերու կարգը։ սակայն, Տօք. Տօպրաշեան էֆ. իւր Ա. յօդուածին մէջ ըսած և Գ. ին մէջ կրկնած էր թէ, «Սարաչէնիան նման կարգ մը բուսական դեղերու չի լինելով բնաւ թունաւորիչ «ևն.»։ Որով պարծիս՝ նովա պատ-ժիս։ Տե՛սար Տիար բժիշկ թէ ո՞նր տարաւ զքեզ Dorvault ի վկայութիւնը։

Ընթերցողաց անկ է այժմ, դատել թէ Տօպրաշեան էֆէնտի որ ատոհման լաւ ուսումնասիրած է եղեր՝ իւր այդչափ երանգով յատագրած դեղը։

Աւա՜ղ որ յարգոյ բժիշկը չի հասկացաւ թէ, ի՛նչու չի յիշեցնիք մեր նախորդ գըրութեան մէջ Dorvault ի անունը և բըռնադատեց զմեզ վերթարինի խօսքը ի հըրապարակ հանելու։

Այդ երկար ուքնութեանց արդիւնք եղող Գ. յօդուածի մէջ extra pharmacopœia դեղերու խօսք կար սակայն, պարտ է ամեն իր իւր բուն անունովը կոչել արդ՝ sympus sarracenia compositus ը պարզապէս spécialitè—մասնադեղ է—եւ ոչ ուրիշ բան։

Թերեւս առիթը ներկայանայ մեզ փոքրը ինչ ընդարձակ գրելու մասնադեղերու վրայ սակայն, առայժմ ըսենք թէ, բոլոր օգտակար եւ անօգուտ մասնադեղք չինուած են եւ կը չինուին այն դեղերով՝ որոնք codex ին եւ ուրիշ պաշտօնական pharmacopée ներու մէջ դեղ մը ունին, մինչեւ իսկ, օրէ՞-բէ ծաղիկը սակայն, ո՛վ կրնար երեւակայել թէ Տօպրաշեան էֆէնտի զօրաւոր փաստ պիտի համարէր իրեն ժէ-ոոէրլ ի Փ-է՞ինՆ-ն նման դեղերուն՝ codex ի մէջ յիշուած չի լինելը մատնանիշ ընելով. այսպիսի տրամաբանութեան մեր խելքը չի հասներ։

Ցերարի Տօպրաշեան էֆէնտի յատուկ անուններէ չատ կ'ախորժի, բայց առանց յականէ անուանէ՝ յիշելու ըսենք թէ, Codex ի վերջին տպագրութիւնը կատարուած է ի ձեռն յանձնաժողովոյ մը, որ բաղկացեալ է Բարիզու բժշկական և դեղագործական վարժարաններու տեսուչներէ, ուսուցիչներէ, ղեկավարիչներէ եւ դիտութեան մի քանի անդամներէ բնդամենը, թուով քսան։

Ի հարկէ նշանաւոր գիտուններ լինելու են սոքա, բայց արի՛ տե՛ս որ, Տօպրաշեան էֆէնտիի չափ խելք չունին եղեր՝ Գաղիոյ pharmacopéeին մէջ փոքրիկ անկիւն մը շնորհելու համար, այդ հրաշալի Սարաչէնիային, սակայն ի՞նչ փոյթ մանանգէտ (1) բժիշկներ extra pharmacopœia դեղեր կը գործածեն եղեր։

Codex ը տասը տարին մի անգամ վերստին կը հրատարակուի և բնական է որ, այդ տասը տարիներու միջոցին հնարուած և ընդունուած նոր դեղ մը չի գտնուի այս գրքին մէջ, սակայն իւր վերջին տպագրութեան թուականէն տասնեակ տարիներ յառաջ գոյութիւն ունեցող օգտակար դեղ մը ինչո՞ւ չէ յիշուած հոն։

Իսկ մեք ըսած չենք թէ ամէն դեղ անպատճառ յիշուած լինելու է Codex ի մէջ քաւ լիցի այլ, պարզապէս Codex ը չը մէջեր սորա տնունը ըսելով անցեր եմ։ Ուստի Տօպրաշեան էֆ. երբ կը վերագրէ ինձ այնպիսի խօսքեր, զորս չեմ ըսած, ո՛չ անկեղծութիւն, ոչ անկողմնակալութիւն է այս իրեղ քննադատութիւն ընել՝ այլ, պարզապէս ղեղեմ է այս գրութիւն։ Իսկ եթէ այս pharmrcopée ը յիշեր զՍարանչէնեան, pharmacopéeներ յիշած են զայն մի միայն պարտաբար համար, որով կարելի կը լինի intra pharmacopœia պարտաբար դեղ եւս յորդորել զայն։

Բայց ի՞նչ հարկ կայ Աբեւելի ընթերցողները ճանրաձցնել ու ո՞չ ապաքէն ըստած էինք մեր առաջին գրութեան մէջ թէ, պատշաճ չէ ոչ բժշկական թերթի մէջ այսպիսի հրատարակութիւններ. կը կրկնենք այս առթիւ ինչ որ ըսինք յառաջադոյն և վստահ լինելով որ, Տոքթոր Տօպրաշեան էֆ. քաղ գիտէ իւր յարուցած խնդրոյն կարեւորութեան աստիճանը հանրային առողջապահութեան տեսակէտով կը խնդրենք, որ եթէ վստահ է իւր պաշտպանած դատին վրայ, բարեհաճի ներկայանալ մեզ հետ ի Կայս. բժշկական վարժարան, ինքն իւր ջատագովական գըրութեամբ ի նպաստ, մեք մեր փաստերով ընդդէմ Սարաչէնիայի. կամ թէ ներկայացնէ այս խնդիրը Կայս. Բժշկակ. Ընկերութեան գնահատութեանը և կամ գո՛նէ, գրէ իւր յօդուածները մայրաքաղաքիս բժշկակ. թերթերէ միոյն մէջ և անդ ընդունի մեր պատասխանը։ Ահա երեք տեսակ առաջարկութիւն յորոց մին քան զմիսը գեղեցիկ է իսկ ընտրութիւն ընել ճաշակի խնդիր է, այս եղանակաւ միայն խնդիրը ներկայանալով ձեռնհաս բժշկաց դատաստանին կ'ստանայ իւր լուծումը և յայնժամ կը համոզուի Տօպրաշեան էֆ. թէ, Կ. Վարդանեան խիստ լաւ ուսումնասիրած է իւր արհեստը։

Մինչ Տօպրաշեան էֆ. կը բարեհաճի Ղանէրէն Ընծայել Թոյնի փայլը և յետոյ ի գիտաց լոնտոնցի ուսուցիչ Քրուքչէնքի օրենսգիտ կոչելով զայն, կը հեգնէ իրեն համամիտ չեղողները՝ իրաւունք կուտայ մեզ հերետիկոս բառը գործածելու. պէտք չէ յուզուիլ։ Վերջացնելու համար գրութիւնս կը մնայ ինձ երկու բան միայն խնդրել Տօպր. էֆէնտիէ. Նախ՝ կը խնդրեմ որ, գոնէ ինձ դէմ չի վշտանայ, զի «Պատմ. մարդկային պատասխանատուութիւն» արդարեւ հմտալից և նշանաւոր երկը ոչ թէ իրեն, այլ Աբեւելի ընթերցողաց յանձնարարած էի որ կարդան. երկրորդ՝ կը խնդրեմ որ, բարեհաճի անյապաղ յայտարարել թէ այդ «օմՊՕՔՆ» օշարակի մէջ պարունակեալ վերարերեալը ինչ է՞, այսինքն թէ իւրաքանչիւր չիշի մէջ, ի՞նչ քանակութեամբ կայ այդ ալքալոիտէն։ Ապագային թողլով այդ քննադրեա մասնադեղի ծագումը և նպատակը որոնելու աշխատութիւնը որ, բաւական հետաքրքրական լինել կը խոստանայ՝ ըսեմ թէ, Տօպրաշեան էֆ. յօդուածին վերջաբանը կը յիշեցնէ ինձ, սա ապացուցեալ ճշմարտութիւնը թէ, հիւանդք ոմանք այլոց կը վերագրեն այն հիւանդութիւնը որով իրենք կը տառապին։

Դեղագիտ Կ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
կը վճռաբեկ ընդդէմ պարտաբարներ

(1) Ատ պարտ է յիշել 1887 փետր. ամսոյ Աբեւելի մի քանի թիւերուն մէջ, Տօպրաշեան էֆէնտիի ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆ ի ԼՈՆՏՈՆ վերնագրով իւր արհեստակիցներէ միոյն դէմ գրած, ընդարձակ յօդուածի մը հետեւեալ տողերը։

«Մինչեւ որ բժիշկ մը—բժիշկ մը կ'ըսէ և ոչ թէ ուսանող մը—սոյն հիւանդանոցներու մէջ տասնչն աւելի տարիներ չ'աշխատի և չի ծառայէ՝ Լոնտոնի արքունի բժշկական դպրոցը չի ճանաչեր զնա մասնագէտ բժիշկ»։

օրուան և դիշերուան պէս։ այդ չորս պատերը միթէ չէ՞ն պարունակեր անհուանը, որուն տիրուհին ես դու։ Օ. ըորոցէն մինչեւ գերեզման, խոհանոցէն մինչեւ վերի յարկը պարտականութիւններ կատարած ես։ Երբ սրտէն ներս մտնես, քեզ կը նայինք ամենքս՝ ալ ալեւածադկին պէս, որ իր երեսը արփւոյն կը դարձնէ։ իսկ երբ խոհանոցն ու մառանը ի՞նես, տանը բարեաց՝ անսպառ աղբիւր կ'ըլլաս։ Մեք ամենքս ալ փութով և սիրով կը կատարենք հրամաններդ։ Ժպիտդ կը խառնես նոյն իսկ արտասուացդ հետ, և կամ սաստիցդ ետեւէն ամպէս վա՛ղ կը յաջորդէ ծիծաղը, ինչպէս ամբան փոթորկին գեղաժիտ արեւը ծըռած ծաղիկներու վրայ։

Հայ կինը մեր տանց նախախնամութիւնն եղած է, ամեն տեսակ տառապանք նեղութիւն սիրով յանձն առած է միշտ. դիտուն գործիչներ, ազնիւ ոգիներ, աղքատիկ մօր զաւակներ եղած են. այրի մօր բրտինքն եւ փայլուն ասեղը կեանք եղած են, կենդանութիւն եղած են. աշխատող կին մը, որ տան ու զաւկի սիրով դաշտին վրայ կը ծռի, և սրբութիւնն ունի ճակտին վրայ, վեհագոյն չէ՞ քան զթիագուհին ծիրանիներու մէջ և ադամանդի շողերուն տակ։

Ո՛վ մա՛յր, վեհ չե՞ս դու հիւանդորդուդ մնարին վերեւ. վեհ չե՞ս դու, երբ արտասրը թարթիչներուդ վրայ և սրտիդ տխրութիւնը ստուերի պէս ճակտիդ վրայ, խաչին ոտքը կ'ինկաս, ցաւերդ կը ծարես վշտի ժամերուն մէջ, և ժպիտն է զոր կը բաժնես մեզ տանը մէջ։ Սեւերու մէջ փաթթուած վաղամեռիկ որդւոյդ սուգն ի սրտիդ, վեհ չե՞ս քան զորբուհին աղերսաւոր պատկերներու առջեւ։

Իբր քոյր գործակից ես ամենուս, աղքատին խրճիթը կ'այցելես, անկարին տնակը կը տեսնես, յոյս ու մխիթարութիւն կը սփռես չորս կողմ, ցաւած սրտեր կ'սփոփես։ Սիրոյ, գթութեան ու մխիթարութեան հրեշտակն ես, որուն թեւոց տակ որքն կը գտնէ գթոտ մայր, յուսահատն՝ յոյս, եւ թշուառը՝ մխիթարութիւն։

Կրնայդ պարզ ու վճիտ է, վճի՛տ ականակիտ ջրին և երկնից ջինջ կապուտին պէս։ դիւրիմանալի, մանկանց հասկնալի։ Օրինադիրք չունիս, վարդապետարան չունիս, մեկնիչներ չունիս։ մանուկիդ Աստուածը կը դտնես լուսնի շողերուն մէջ, ծաղկին նկարէն թերթերուն վրայ։ Դու պահեցիր զայն անխախտ մեր ամեն տառապանաց գաւրերու մէջ։ անով յաղթեցիր ամեն դժուարութեանց, կամաւ յանձն առնելով աշխատութիւն, ջանք և զոհողութիւն։ Արդարեւ մօր հաւատքն է կ'ըսեն, որ մարդկային ոչնչացած ըղձից և կրակոտ յոյսերուն աւերակացը վրայ՝ իբրեւ դողդողուն ճառագայթ կ'իջնէ ծիրանիներու։

Հայ կինը զարդն է մեր պատմութեան. կորիճին կուրծքին տակ իր ավնիւ զգացումները դրուած են. մեր ամեն յուսահատութեան ժամերուն մէջ երեւցած է այնպէս ինչպէս լուսինը մթութեան մէջ, կամ ոսկի շղմը ստուերաց մէջ։ Մեր տուներն առանց անոր ոչ երբեք մնացեր են. ի՞նչ պիտի ընէր թշուառութիւնն եթէ անոր գթոտ սիրտը չըլլար... ի՞նչ պիտի ըլլար տունն եթէ իւր աշխատասիրութիւնը չըլլար....

Թէեւ մեր պատմագիրք գրէթէ անփոյթ են մեր մարդ նկատմամբ և չատ քիչեր են որ մեր պատմութեան մէջ փոքրիկ էջ մը կը բանան, սակայն անտեսանելի կերպով գործած միշտ, աշխատած է նա, իբրեւ մանիչակը, որ կը պարզէ թուփերուն տակ իր սիրուն կերպարանքը աչքէ անտես և սակայն անուշահոտ բուրումը կը ծաւալէ իրմէ հեռի։

Այսօր իսկ հայ կնոջ դիւցազնութեան ժամանակն է, զի մեր դարն տառապանաց դար է։ Ի՞նչ կ'ընէ հայ կինը, որուն ամուսինը հրաժեշտի ողջոյնը կուտայ իրեն, դուռները կը դոցուին իր վրայ տառապանց փականքներով։ Միանակ է իր տանը մէջ, իր մտաղ զաւկներով, այնուհետեւ հայր և մայր է նոցա, ինքն է՝ որ պիտի սնուցանէ զնոսա, ինքն է՝ որ պիտի կրթէ և ինքն է՝ որ պիտի պաշտպանէ պահապան հրեշտակի մը պէս։

Կեանքի հովերէն կը ծեծուի, սակայն կանգուն կեցած է միշտ ալիքներէ զարնուած ժայռի մը պէս։ Տարիներ կ'անցնին, տանը հայրը կը դառնայ կուգայ. որբանի մանկունք պատանի եղած են կարմրուկ, սիրուն, կորովի. իրենց մօր լեզուն կը խօսին. հաւատք և պաշտամունք ունին։ Ո՞վ ըրաւ.—Ո՞վ բերաւ զնոսա այդ վիճակին։—Դո՛ւ ես, սրբուհիդ մեր տանց և պաշտելիդ մեր սրբարանաց։

Այո՛, այսօր իսկ աւերակաց փոչիներու մէջ, արցունքով և կսկիծով չինուած ժողովուրդի մը կեանքին մէջ, հայ կինն է որ վիշտը դրած ոտքին տակ, կ'երեւի իբրեւ դիւցազնուհի տառապանաց, սիրան աւերակներու վրայ, հոգին Աստուծոյ, և կեանքը տանն ու զաւկներուն վրայ....

ՄԱՌԻ ՇԻՄՇԻՐԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՐԱՆ

Տոքթ. Պ. Ֆ. Մաքրի ու Պ. Ա. Քոսթանդինիսի բժշկական դարմանարանին մէջ, ի Բերա թէֆէ Պաշը Թաղապետական պարտիզին դէմ թիւ 43, ամեն օր կէսօրէն յետոյ եւրոպական ժամ 3ին մինչեւ 6, Տոքթ. Պ. Ֆ. Մաքրի, Պ. Ա. Քոսթանդինիսի, Պ. Յ. Գարաբանպէթի, Պ. Ս. Աթամանթիատ, Պ. Ն. Պալապատա, Պ. Ի. Քոմիսորուլը և Պ. Յ. Խատէմոլլու կը դարմանեն ամեն տեսակ ներքին հիւանդութիւններ, կանանց հիւանդութիւններ և աչքի, ականջի, քթի կոկորդի մրթի ու ծնդական գործարանաց հիւանդութիւններ ինչպէս նաեւ վիրաբուժական գործողութիւններ եւս կը կատարեն։ Շաբաթը երկու անգամ, այսինքն երեքշաբթի ու ուրբաթ օրերը, ծրիաբար կը դարմանեն իրենց ներկայացող հիւանդներն և միւս օրերը խիստ «ժամն» վարձքով մը։ Վերոգրեալ բժիշկներն շաբաթը երկու անգամ, երկուշաբթի ու շաբաթ օրերը, խմբային ներկայ պիտի գտնուին խորհրդակցութեամբ դարմանելու համար գժուար ու արտաքոյ կարգի հիւանդութիւնները։ Այդ օրերու մէջ ուրիշ հիւանդներ եւս պիտի դարմանուին։

Այս դարմանատան ուրիշ դուռ մ'ալ որ կը բացուի Մեծ Փողոց Ֆրանսական դեսպանատան հանդէպ Լորանսօ անել փողոցին մէջ թիւ 8։

Տոքթ. Պ. Ֆ. Մաքրի եւ Պ. Ա. Քոսթանդինիսի իրենց յանձնարարները մանաւորաբար պիտի ընդունին առաւօտեան եւրոպական ժամ 8էն մինչեւ 12։

201 7—13

Ա Զ Դ

Աւստրաւնգարական Լոյսի ընկերութեան գլխաւոր Գործակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ, Ընկերութեան չոգենաւերուն մէջ ուղեւորաց ընկերացող անձինք պարտին չոգենաւին մեկնման համար որոշուած ժամանակէն կէս ժամ առաջ մեկնիլ, զանգակին տուած նշանին վրայ։

Կը խնդրուի ուղեւորներէն որ կարելի եղածին չափ զգուշանան չոգենաւ երթալէ՝ կանխաւ ուղեւորութեան տոմս չառած։

194 8—8

ԼԱՔԷՍ

ԱԶԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ

Երաշխաւորեալ Դրամագլուխք

50000000 Ֆրանգ

Ընդհանուր գործակալ Բուրթ Թուրքիոյ

Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆ 103

Եորկիատիս խան թիւ 1, Պահճէ գաբու Սթամպոլ

Ն. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ԵՒ Լ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷԻՑ

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու Թաշ խան, Թիւ 4, պահականոցին ճիշդ դիմացը

Սոյն նոր հաստատուած Մթերանոցին մ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏՈՐԵԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ Ա.ԳԳ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լընտըն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, ստակ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

51

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակոն՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիւք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եկերայ Թիւ. 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնաւք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիասիս խան։

3

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանաւք և սակագնաւք։ Այսն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 ըմբէջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Համայն Թուրքիոյ

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ Վ. ԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ցաւոտ կը Ընէ խորտիներն և ո և է կերպով յառաջ եկած սպիներըս։ Կանհետացնէ ծաղկի նշանները, ցաներն։ արեան թոյնի այլուսկը և ն։

Դեղերս կուգայ երեսասարդութեան ամէն հրապոյրները։ Դեղեցիկ սեռին ներքին խնամոց համար թանկագին գիւտ։

Թուրքերոյ համար ներկայացուցչին է Պ. Ֆ. Գէրիս, Պրուսերլիսն խան, Պոլիս։ Ընդհանուր սիթեանոցն է Կոմէնտա Գարուանա, Գալաթիա, Եւ-քսէք գալաթրիմ, Վոլվոսայի քով։ —Կեղծելն զգուշանալու համար, դիմել միայն սիթեանոցին։

ՄԱԴԴՈՆԻ

ԿԻՍԱՇԻՒՊԼԸՐ

ՀԱՆԴԻՊԱՅԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուաւուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ՋՈՎԱՐԱՐ ԸՄԵԼԻ

Հալերու, խռչափորի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայերիս Մադդոնի, Գարլըպատ և Վիեննա 105

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երեւելեկութիւնք

Օր յայտնի Ժ.Մ. Ը.Ե. Երթ-ելու տեղը Շրջենաւ
Հշ. 16 28 երբ. Օտէսա
Գշ. 17 29 5 եր. Աւէքսանդրիա
Դշ. 18/30 10 Առ. Անատոլու
Ե.Հ. 18/30 10 Առ. Սեվաստոպոլ
Եշ. 19.31 2 եր. Օտէսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Բիրեճ Գարու։ 10

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՒ

Երթ-եկ. Ամբէլոյ, կ. Պոլսոյ և Օտէսայի միջև

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔԼԷՆ

Առաջին	Թոնոյ	Առաջին	Թոնոյ	Առաջին	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Գլասգոկ	1600	Բալերմ	3200
Անճելս	3000	Կալիկէս	5500	Բանտեր	1700
Աբօլլս	5500	Կիդանս	2200	Բլաքս	1500
Աբկ	800	Կոզս	1800	Բոլս	1000
Աբիսոդս	4000	Կրսանս	2200	Բուդա	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Բիալիս	4400
Պօրտիս	220	Հիտալկ	3000	Բինալդ	3200
Պրալս	2000	Հիտու	7000	Բոլս	3000
Պրիգիալ	8500	Հուսկեր	1200	Բսանս	3500
Գեսլրս	26 0	Լյակս	7000	Բոգարիս	3500
Գալիբաս	2500	Ճիւնս	2300	Պարերս	4000
Գասմէ	2100	Գէլրս	2000	Սանդիակս	8200
Գաբս	2000	Գարիս	4200	Սարգս	2000
Գոսս	2700	Գավս	2200	Մալմս	2000
Զիբակս	7000	Լէս	1000	Սարէնս	4800
Գլիս	4 00	Լերանս	4500	Թ. Բերիսն	3000
Գոլբրաս	8400	Լիվրս	3000	Թուրս	1200
Տիրս	2500	Մայս	1500	Թորիս	2800
Տօնիս	800	Մարինկ	4300	Թորբիս	900
Տուրս	4100	Մարգելլս	6500	Ուրգիս	5000
Էրաս	2100	Միս	1000	Վոլթուրս	5000
Էսկանս	00	Մոնրիս	3100	Սէս	3600
Էյսորաս	3000	Նալս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիմիտրիս	200
Էրաբս	9600	Պեթլլս	5000	Հրսկս	200
Թալբս	800	գրանս	4 00	Զէրս	140
Թիս	700	Օդգս	2000	Պօսրիթս	120
Էմիբէլն Մանարք					8000
Բարժիրն Մանարք					8000
Լիբէրն Մանարք					8100

Սաֆրան շոգենաւը, նաւապետ Ռոմբրս, Հալէն մեկնած է ամսոյս 20ին և օգոստոս 2ին ասա կ'ապասուի։

Ուղեւորներս համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՅՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա
11

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱԻԷՏ ՆԻՒԹԵՐ

ՔԱՌՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՈՒՆՏ ՍԹՐ. ԼՈՆԴՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԷ ԺՈՒԱՅՕ ՏԷ ԼԱ ԳՈՒՌՈՒՆ, նոր աբանելի հոտ
ՔՐԱՊ ԷՆԴ ՊԼՈՍՍՈՍ, վարդի խնձորենւոյ ծաղիկք
ՋԱԲԻՆԱ, Ռուսական դղանոյշ հոտ
ՀՈՒԱՅԻ ԼԻԼԱՔ, ձերմակ եղինամի
ԳՈՒԻԼՈՒՍԻՍ, Նորելուկ
ԲԱՅՄՈ ՊԼԻԼԷԿ, Հեշտաբոյր
ՌՈՅՏՈՒԼ, ՕՐԻՍԻՍ, ՋԻՒՐ, ԱԼԵՒ.
ՀՈՒԱՅՏ ԼԻԼԻՈՐՈՒՆ

ԷՒ. ՊՈՒՔԻ
ՀՈՒԻ ԹԼԳՊ
ՕՐՈՒՌՈՒՆԱՅԻՍ
ՎԻՍԿԷ
ԻԼՍՆԿԻԼԻԱՆ
ՄԻ ՖԼԻՕՒ
ՀԷՐՄԱՆ ՊԱՐԴ ԵՒ.

«Վրապ Լէլ Պլասսոնի առթիւ, Լոնտոնի Քասէրդ լրագիրը կ'գրէ. «Եղծանակին ամենն նորելուկ հոտերին գերազանց կը համարենք Վրապ Լէլ Պլասսոնը, Լոնտոնի Քրասուն ընկերութեան։ Կը ծախուի թարի ձեւով թիւեր ունեցող տիշերու մէջ։ Մեւ բոլոր տեսակները կեղծ են։

ԼԱՎԱՆՏԷՐ ՍԻԼՎԻՍ, անոյշ լիական ազեր լամանայով — «Վայելուչ նորելուկ արդուզարդի սեղանի համար։ Լամանայի գերբիսը՝ անուշահոտութիւն։ Եթէ չեշտ մէկ գանի վրայի՝ ան բաց թողուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ։» Այս ինչ կ'ըսէ Լոնտոնի «Տիկնանց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մին է ընդդէմ գլխու դաւերու, հարբուխի ևն։ կը ծախուի թարի ձեւով թիւեր ունեցող կանաչ շիշերու մէջ։ Մեւ բոլոր տեսակները կեղծ են։

ԳԱԼՕՒԻ փոշի։ Տիկին Լանելլոնս Բաղդի կը գրէ. «Գոհութեամբ կ'ըսեմ թէ ձեր գալիոնը շատ գերազանց կը գտնեմ. մերթին վրայ կը թողու շատ հաճելի տպաւորութիւն մը։ ԱՏԵԼԻՆԱ ԲԱՂԴԻՆ»

ՆՈՒՐԲ ՕԴԱՆՆԵՐ վարդի խնձորի ծաղիկներով Սամսն Զաբրինա, Սուսն Լիլա Պան, Սաման Ռոզ Անկլէդ, վիոլէդ անկլէդ Անգլիական Բոլոնեի Ջուր, Անգլիական լամանդայի Ջուր, Վոլտ Քրեմ և այլն։

ԹԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏՍՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 5,117,407·50
Բաժիններու գանձ. » 432,287·03
Վերամիմահաւանց առթիւ » 296,100 —
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88,469,460·35
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց, Ֆր. 434,419,824·71
Վճարեալ գումար » 152,322,584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՈՆՏԻ, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ։ 105

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

211 · Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կոշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին։

Պոթին կալոշ	ղրշ	95
Պոթին	»	67
Մագ	»	150
Սկարբին	»	52
Պալատական կալոշ	ղրշ	45
Կանանց մուճակ	»	40
Կանանց սկարբին	»	45

17

ՄԱԴԴՈՆԻ

ԿԻՍԱՇԻՒՊԼԸՐ

ՀԱՆԴԻՊԱՅԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուաւուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ՋՈՎԱՐԱՐ ԸՄԵԼԻ

Հալերու, խռչափորի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայերիս Մադդոնի, Գարլըպատ և Վիեննա 105

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԻ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքնաղ բարի՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ։

Գոսն տա ուան յաջողութիւն դիտաւոր, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱբեւելս և յեգիպտոս —Շքեղբամ 1885ի Անվերայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նեսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլբուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մեդալային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԻ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտդրն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իւր զուրտական դարմանական ճաշակաւոր երկիրներու տեղերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԻ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դադրեցնէ սրտերամաշը, կը բուժէ գլխու ցաւը, դլխու պտոյտ, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ոսկիներ, բոլոր ծանօթ պիտդրներէն և ամէնէրէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իւր ախորժաբեր։ Շաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զանց վերմութի, գինիի, եւ թի ջրոյ և խաղողի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԴԻՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարաց, նպաստաւոր և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՄԻ և ԲԼԷՔԻԱ 107

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԻԷՐԿԻ

Գալաթիա Պօղիւք Միւլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն՝ որ արժանաւոր համբաւ մը ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումմ մ'կընէ, որ արդէն բաղմաթիւ է Ֆրանսական, Անդլիական, Գերմանական եւ Պէլճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւապար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ զբ։ են օգտի համար ամէն տեսակ ճաշեղանակներ, բանաստեղծ, կնազգեստաբեր, քսիլբրս, քոքսե, թաշկինակ, ասպանի գլխոցք, շալակ, շապկներ, ոտամանք, գիլանել կոնանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդ ազգեստներ, տեւելյուծ է ուրիշ տեսակ տնիթիւ նիւթեր բոլորն ալ լիսարը տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վերելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և մանչերներն կոնանց օրիորդաց և ազատաց, որք բոլորն ալ վերջին նորութիւնեան համեմատ ճաշակով ու չքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելում մի ըրած է նաև ապագրուած զգեստներու պատրաստութիւնն նորաձեւութեան վրայ որ արդէն մոտ է ամբան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապես գոհացնել բոլոր իւր յանձնարարները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրարդեն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթոներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ։

ՍԱԿԱՐԻՈՒԹԻՒՆ ՉԵԿԱՑ 8

ԽՈՒՌԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏՍՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 5,117,407·50
Բաժիններու գանձ. » 432,287·03
Վերամիմահաւանց առթիւ » 296,100 —
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88,469,460·35
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց, Ֆր. 434,419,824·71
Վճարեալ գումար » 152,322,584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՈՆՏԻ, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայերի, երկրորդ յարկ։ 105

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիայէ և Բոմբէյ դէպ՝ կանոնաւորապէս բեռնաց

Նովորոսսիոք, Սամսոն, Տրապիզոն, և Պաֆուտ երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մարսէլէ որ յուլիս 23ին Մարսիլիայէն և յուլիս 29ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւնէ Սիւռմա որ պիտի մեկնի օգոստ. 5ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
14 Մուհանէ փողոց, Թիւ 14

ԳԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ոտքը երկու անգամ կը բռնէն Լիվերբուլի և Ամերիկայի մէջ բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գալատիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Ալբանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բավարիա	5637	Գալլիա	2393
Սեքսոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալթիրա	2144
Ամերիկա	2143	Թրինիտատ	899
Քէմար	1876	Մորոգգօ	1865
Շերպուրկ	1614		

Morocco շոգենաւը, նաւապետ Գրինկ, Օտէսայէն ատ պիտի գուանայ ամսոյս 30ին։

Cherbourg շոգենաւը, նաւապետ Բոթուէլ, ատ հասաւ և ընդհանուր պիտի մեկնի ի Լիվերբուլ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալվի փաշա խան, Գալաթիա
85

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԷՐԲՈՒԼ և ՄԱՆՔԷՍԹԷՐ ՔԱՂՔ բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանորուս	4200	Ամիրգօ	3000
Ֆերոս	4000	Օսպրեա	3000
Օսմանլի	4000	Նեպոսդրիս	3000
Սեքսոսդրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լոդիս	800
Մակասլա	3250	Սիմոտ	800
Մարիսթիս	3250	Սեսիլ	700

Նէբէրս շոգենաւը, նաւապետ Տրիֆի, ամսոյս գէպի 17|29ին Լիվերբուլէն ատ կ'ապասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
99 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ,

Գրասենեակք Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՈՂԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷ

ԹՈՒՅՑԱՑՄԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	Առաւօտ												Իրիկուն											
Կ. Պոլիս	6 30	7	7 30	7 50	8 30	9		9 30	10		10 30	1	11 30	12	1 30	2	2 30	3	4	4 30	5	5 30	6	6 30
Սամսուն—դարսա	6 9	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 9	1 9	11 39	12	1 39	2 9	2 39	3 9	4 9	4 39	5 9	5 39	6 9	6 39	7 9	7 41
Զէյնի—դարսա	6 43	7 13	7 43		8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 42	5 13	5 42	6 13	6 43	7 13	7 45
Տաուս փարտ																								
Սամսիա	6 49	7 19	7 48		8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	1 48	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 47	5 19	5 47	6 19	6 49	7 19	7 51
Զեյտ—դուլէ	6 51	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 2	10 54	11 21	1 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 24	5 50	6 24	6 53	7 23	7 56
Մագրիսլիւ	7	9 7	8 38	8 12	8 39	9 6		10 5	10 35	11 6		12 6		2 6		3 5	3 36	4 35	5 5	5 36		6 36	7 4	7 34
Ալ Մեքէնս	7 18		8 21	8 52	9 15					11 15		12 17		2 15			3 45			5 45		6 55		
Քիւչիւք Զէք.				9 2								12 25												

ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՅՑԱՑՄԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	51	49
	Առաւօտ												Իրիկուն											
Քիւչիւք Զէք.		6 50																						
Ալ Մեքէնս	6 30	7		8	8 30								1 20											
Մարդին. դ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40			9 30				11 30		1 30		2 30		4				7 6		
Զէյտ—դուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26		9 53	10 24	10 53	11 26	11 53		1 40		2 40	3 10	4 10	4 40	5 10		7 18		
Սամսիա	6 56	7 26		8 26	8 56	9 29		9 57	10 28	10 57	11 29	11 57	1 24	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 23	5 55	6 23	7 34	7 57
Տաուս փարտ													1 28	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 27	5 58	6 27		
Զէյտ—դարսա	7	2 7	32		8 32	9 2	9 34	10 3	10 34	11 3	11 34	12 3		1 34	2 3	2 34	3 3	3 34	4 34	5 3	5 33	6 3	6 33	
Դիւմ—գաքաբ	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 8	11 38	12 8		1 38	2 8	2 38	3 8	3 38	4 38	5 8	5 38	6 8	6 38	7 42	8 6
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	11 46	12 16		1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	5 46	6 16	6 46	7 50	8 15

Փոքր ծրարներն ամիսոր կ'ընդունուին ամեն կառախումբի մէջ, իսկ մեծ ծրարը Պոլսէն Պարբիդիէղ կամ սուեալի հեռի կայարանաց մէջէն բանող կառախումբոց մէջ միայն կ'ընդունուի։ Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. վագրի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վակոններ։

13